

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
PEDAGOĢIJAS, PSIHOLOĢIJAS UN MĀKSLAS FAKULTĀTE
SKOLOTĀJU IZGLĪTĪBAS NODAĻA

**GRUPU DARBU ORGANIZĒŠANA GLEZNOŠANAS
UN VEIDOŠANAS APGUVĒ MĀKSLAS SKOLĀ**

DIPLOMDARBS

Autors: Annija Kokoreviča

Studenta apliecības Nr.: ak14148

Darba vadītājs: Asoc. Prof. Māra Urdziņa – Deruma

RĪGA 2018

Anotācija

Diplomdarba tēma ir “Grupu darbu organizēšana gleznošanas un veidošanas apgūvē mākslas skolā” un tā mērķis ir izpētīt grupu darba organizēšanas iespējas mākslas skolā gleznošanas un veidošanas apgūvē.

Diplomdarbā tiek izpētīts radošs darbs grupā - tas sevī ietver izpratni par mākslas darba saturu un formu, māksliniecisko izteiksmes līdzekļu pielietojumu un to, kā skolēni uztver mākslas darbus. Diplomdarbā ir sastādīta uzdevuma kopa pedagoģiskai izmēģinājumdarbībai. Uzdevuma kopā ir izstrādāti trīs dažādi grupu darbu uzdevumi, kuru vienojošais elements ir gleznošana.

Uzdevuma kopa tika pārbaudīta un realizēta pedagoģiskajā izmēģinājumdarbībā un atspoguļota diplomdarbā. Skolēnu darbi ir pievienoti diplomdarba pielikumā, un tie parāda grupu darba organizēšanas efektivitāti un skolēnu apgūtās zināšanas.

Annotation

The subject of this diploma work is “Group Work Organization in Painting and Modelling Classes in Art School”. The goal is to study the possibilities of organizing group work in painting and modelling classes.

This work looks at creative work in groups which includes understanding the content and form of art works, the use of art tools and the way pupils perceive art works in general. There are three types of exercises in this set and they all have one thing in common – painting.

It has been tested and implemented in pedagogical trials and reflected in this diploma work. The works of pupils are available in the attachment of the diploma work and they show the effectivity of group work and the knowledge that pupils have gained.

SATURS

IEVADS	5
1. TEORĒTISKĀS NOSTĀDNES PAR GRUPU DARBU ORGANIZĒŠANU MĀCĪBU PROCESĀ	7
1.1 Grupu veidošana	7
1.2 Lomas grupās	9
1.3 Efektīvas piedalīšanās principi, klases likumi	11
1.4 Vērtēšana	12
2. UZDEVUMU KOPAS IZVEIDE GRUPU DARBA ORGANIZĒŠANAI GLEZNOŠANAS UN VEIDOŠANAS NODARBĪBĀM	16
2.1 Anketēšana par grupu darbu pieredzi Ādažu Mākslas un mūzikas skolā.....	17
2.2 Uzdevums: Alekseja Naumova darba kopijas gleznošana	22
2.3 Uzdevums: gleznošana mūzikas pavadījumā	30
2.4 Uzdevums: dzīvnieku miniatūru veidošana	36
3. UZDEVUMA KOPAS APROBĀCIJA UN IEGŪTIE REZULTĀTI.....	44
3.1 Pirmā uzdevuma Alekseja Naumova darba kopijas gleznošanas aprobācija.....	44
3.2 Otrā uzdevuma gleznošana mūzikas pavadījumā aprobācija	46
3.3 Trešā uzdevuma dzīvnieku miniatūru veidošana aprobācija	49
NOBEIGUMS	52
IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS.....	53
PIELIKUMI.....	55
1. pielikums: Anketa, grupu darbi	55
2. pielikums: Anketēšanas rezultātu diagrammas	56
3. pielikums: Alekseja Naumova darbi kopijas gleznošanā.....	61
4.pielikums: Skolēnu darbi – Gleznošana mūzikas pavadījumā	66
5. pielikums: Skolēnu darbi veidošanas apgūvē.....	69

IEVADS

“Jauns draugs mūs bagātina, ne tik daudz ziedojot sevi mums, bet daudz vairāk tā, ka palīdz mums atklāt sevī to, kas būtu palicis neatklāts, ja mēs viņu neiepazīt.”

/Migels de Unamuno/

Mūsdienu tik satrauktajā, steidzīgajā, mainīgajā sabiedrībā no katra tiek prasīta gatavība un līdzdalība sabiedrības pārmaiņās, tādēļ padoms vai atziņas labvēlīgais atbalsts un drošība meklējuma gara izglītībā, cilvēku savstarpējās attiecībās, dabā un cilvēka darbā. Autore, vēlas parādīt un likt akcentu ne tikai uz vizuālās mākslas apguvi, bet gan mākslu sadarboties, plānot laiku un trenēt komunikācijas spējas klātienē, tam pakārtoti strādājot pie radošā darba.

Pētnieciskā darba realizētajos uzdevumu kopas ietvaros autore piedāvā grupu darbu organizēšanu gleznošanas un veidošanas apgūvē. Grupu darba būtība visbiežāk tiek saistīta tieši ar kooperētajām, kooperatīvajām, sadarbīgajām mācībām, tāpēc grupu darbs mūsdienās tiek skatīts visbiežāk tieši caur kooperēto un sadarbīgo mācību prizmu. Šādā kontekstā grupu darbs ir vienota, vesela sistēma, kas atvērta izmaiņām, jauninājumiem un arī kritiskai attieksmei.

Autore nevēlas pazaudēt arī galveno mācību priekšmeta mērķi, kas ir sekmēt izglītojamā emocionālo un intelektuālo attīstību, pilnveidot un attīstīt viņu radošās spējas, interesi par mākslu un radīt priekšnoteikumus mākslinieciskās un radošās darbības pieredzes daudzveidīgai izmantošanai.

Pētījuma jautājums: Kā panākt efektīvu darba rezultātu grupu darbos vizuālajā mākslā mākslas skolā?

Pētījuma mērķis: Izpētīt grupu darba organizēšanas iespējas mākslas skolā gleznošanas un veidošanas apgūvē.

Uzdevumi:

- Analizēt literatūru un avotus pētāmās problēmas aspektā;
- Izstrādāt uzdevumu kopu grupu darba organizēšanai gleznošanā un veidošanā mākslas skolā;
- Aprobēt izveidoto uzdevuma kopu;
- Izvērtēt pedagoģiskā izmēģinājuma darbībā gūtos rezultātus.

Metodes:

- literatūras avotu izpēte un analīze (mākslā, pedagoģijā un psiholoģijā);
- mākslas darbu reprodukciju izpēte;
- pedagoģiskā izmēģinājuma darbība;
- skolēnu darbu izpēte un analīze.

Pētījuma bāze: Ādažu mākslas un mūzikas skola, 4.kurss – 5.klase. Kursā mācās 11-12 gadīgi skolēni. Pētījuma norises laiks 2018. gada februāris – maijs.

Diplomdarba struktūra: Darbs sastāv no anotācijas latviešu un angļu valodā, ievada, trim nodaļām ar apakšnodaļām, nobeiguma, izmantotās literatūras avota saraksta, pielikumiem. Pielikumos atspoguļosies mākslas darbu reprodukcijas, anketa, tabulas, skolēnu darbi.

1. TEORĒTISKĀS NOSTĀDNES PAR GRUPU DARBU ORGANIZĒŠANU MĀCĪBU PROCESĀ

Nelielai, ciešā kontaktā strādājošai grupai – grupu darba metodei, tāpat kā citām palīdzības metodēm, ir savas īpatnības, stiprās puses un nepilnības. Kaut arī ir acīmredzami, ka ikviena atsevišķa personība, atrodoties grupā, saņem mazāk uzmanības, ir vairāki iemesli, kāpēc grupu darbs tiek uzskatīts par veiksmīgu darba metodi.

Darbs grupās var palīdzēt atrisināt problēmas, kas rodas savstarpējos kontaktos, rast iespēju saņemt atgriezenisko saiti un atbalstu, grupā ir iespēja izpausties arī kā skatītājam, ne tikai kā aktīvam tās dalībniekam un darbs grupā var veicināt pašizaugsmi. Visbeidzot, grupu darbs ir arī ekonomiski izdevīga metode, tas palīdz paplašināt zināšanas par kultūru, dzimumu un sociālām dažādībām, kā arī palīdz grupas dalībniekiem izprast citus dalībniekus, tādējādi attīstot pašam sevi.

Grupū darbs pedagoģijā ir mācību metode un forma, skolēniem sadaloties grupās noteiktas problēmas kopīgai risināšanai, kopīga uzdevuma veikšanai. Būtisks sekmīga grupu darba priekšnosacījums ir katra dalībnieka aktīva līdzdalība, dodot savu ieguldījumu darbā. (Jaques 2000: 88; Clayton 2008: 56)

Pie grupu darba pieder arī grupu mācības, kas ir mācību forma, kura izmantojama kāda jautājuma vai problēmas apspriešanai, lai noskaidrotu grupas dalībnieku viedokli, ietekmētu grupas dalībniekus, kā arī atrastu problēmas konkrētu risinājumu. Grupū darbs stimulē efektīvu grupas locekļu zināšanu iegūšanu, iemaņu attīstību savstarpējas papildināšanas ceļā. (Martinsone 2015: 33)

1.1 Grupū veidošana

Grupū lielums ir atkarīgs no uzdevuma sarežģītības un audzēkņu sadarbības pieredzes. Sarežģītāka uzdevuma izpildei piemērotāka lielāka grupā 5 - 6 cilvēki. Jo vairāk cilvēku grupā, jo darbam vajadzīgs ilgāks laiks, lielāka audzēkņu pieredze, plašāka darba vieta un lielāka nepieciešamība pēc lomu sadales. Vairumā gadījumu kooperatīvās mācīšanas

sākumposmā, visieteicamākais audzēkņu skaits grupā ir 3 - 5 cilvēki. (Johanson 1993:122) Atkarībā no uzdevuma veida un audzēkņu pieredzes, skolēni tiek dalīti brīvprātīgās, “netīšās” vai “tīšās” grupās.

Brīvprātīgās grupas ir tādas grupas, kurās audzēkņi apvienojas paši, bieži vien izvēloties draugus darba izpildei. Tas motivē audzēkņus darbam draudzīgā grupā. Šīm grupām ir arī savi trūkumi – draugi bieži novirzās no uzdevuma veikšanas, un sociāli izolētie indivīdi var palikt ārpus grupām. Pie tam, jau esošās sociālās lomas bieži darbojas arī izveidotās grupas ietvaros, piemēram, līderis vienmēr būs līderis. (Silova 1998: 24)

Netīšās grupas audzēkņi tiek sadalīti pēc nejaušības principa. Piemēram, skolotāja palūdz, lai katrs dalībnieks uzraksta mīļākās grāmatas nosaukumu. Tad skolotāja sagrupē skolēnus pēc interešu grupām. Vai arī skolēni uz lapiņas uzraksta mīļāko krāsu un skolotājs viņus sadala tā, lai vienā grupā būtu dalībnieki ar dažādām mīļākajām krāsām. Var izvēlēties arī citas pazīmes, piemēram: vienā grupā darbojas vasarā dzimušie, otrā – ziemā, trešā – rudenī, ceturta – pavasarī dzimušie dalībnieki. Grupas var izveidot arī pēc dalībnieku apavu izmēra: vienā 36. izmēra nēsātāji, otrā 37. izmēra valkātāji, utt.

Līdzīgi audzēkņus netīši var sadalīt arī pāros. Piemēram, avīžu raksts meklē virsrakstu, mīkla meklē atbildi vai karikatūra meklē savu parakstu.

Netīšai audzēkņu sadalei grupās vai pāros ir savas priekšrocības un trūkumi. Piemēram, netīšu sadali var uzskatīt par efektīvu, ja tā:

- neaizņem daudz laika plānojot, sagatavojot darbam un to īstenojot;
- nav apnicīga, var noderēt kā iesildīšanās vingrinājums;
- netiek uztverta kā netaisnīga;
- audzēkņi “nejauši” iepazīstas viens ar otru un mēģina sastrādāties.

Netīšai audzēkņu sadalei ir arī trūkumi:

- neveiksmīga sadale (piemēram, grupā ir cilvēki ar abpusējām antipātijām);
- neefektīva sadale, kas nenodrošina optimālu darbošanos, un daži audzēkņi no tās neko neiegūst. (Lapiņa 1997: 33; Rudiņa 1997: 34)

Tīšo jeb plānoto grupu izveidošanai parasti nepieciešams rūpīgs plānošanas darbs. Lai grupu darbs noritētu kvalitatīvi un tajā iesaistītos visi skolēni, skolotājas uzdevums ir pareizi sadalīt skolēnus grupās. Skolotājam ir jāpazīst audzēkņi, viņu zināšanas, spējas un sociālais stāvoklis klasē. Atkarībā no uzdevuma un situācijas, skolotāja var izveidot viendabīgas grupas un neviendabīgas grupas. Skolotājam jāzina, kāds darbs būs veicams grupās.

Ja uzdevums ir komplicēts, tad katrs grupas dalībnieks saņem precīzu uzdevumu: izpildot individuālo uzdevumu, tiek izpildīts viss grupas uzdevums. Tad grupās ieteicams izraudzīties dalībniekus, kuriem ir attiecīgas spējas, piemēram:

- zīmētājs,
- noformētājs,
- literatūras pētnieks,
- likumu zinātājs, utml.

Ja uzdevums nav sarežģīts, skolotāja cenšas izveidot neviendabīgu skolēnu grupu:

- ar dažādu zināšanu līmeni,
- ar dažādām savstarpējās saskarsmes spējām,
- abu dzimumu pārstāvjus. (Lapiņa 1997:35)

1.2 Lomas grupās

Tīšās un īpaši neviendabīgās grupas nav iedomājamas bez lomu sadales, jo šādi veidojot grupas, pedagogs ne tikai nodrošina efektīvu darbu, bet arī attīsta un pilnveido audzēkņu sadarbības prasmes, uzticot veikt lomas, ko audzēkņi paši parasti neizvēlas, piemēram, aktīvistam uzticot novērotāja lomu.

Atkarībā no uzdevuma veida grupas darbojas īsāku vai ilgāku laiku. Īslaicīgās grupas parasti tiek izveidotas īsa uzdevuma veikšanai. Tās parasti nav lielas, ieteicamas kooperatīvās mācīšanās sākumposmā. Ilgtermiņa grupas jāplāno rūpīgāk. Tās ir lielākas, līdz pat sešiem cilvēkiem paredzētam projektu darbam, kurā darbošanās notiek patstāvīgāk. Šīs grupas ieteicams veidot tad, kad audzēkņiem jau ir attīstītas sadarbības prasmes.

Lomas grupā izšķir akadēmiskajās lomās, sociālajās lomās un praktiskajās lomās (sk. tabula 1.2.1.). Akadēmiskās lomas parasti tiek piešķirtas un vislabāk padodas audzēkņiem, kas labi mācās. Sociālās lomas sabiedriski aktīviem, populāriem cilvēkiem. Praktiskās lomas jaunpienācējiem, kas nav vēl sevi parādījuši, un tiem kam sliktāk padodas mācības. Bet šī lomu sadale, balstoties uz izveidojošo priekšstatu, kooperatīvās mācīšanās procesā jāsabalansē, lai ļautu katram audzēknim neatkarīgi no viņa zināšanām, spējām un sociālā statusa klasē iejusties visās lomās. (Grigule 1998: 23)

Šī pētnieciskā uzdevuma ietvaros autore lielāko uzsvāru liek uz praktisko lomu sadaļu, jo uzdevums un iestāde, kur tas tiek realizēts ir mākslas skola. No tā izriet, ka vairākums skolēnu būs darītāji un praktizētāji.

1.2.1. tabula

Lomu sadalījums

Akadēmiskās lomas	Sociālās lomas	Praktiskās lomas
Secinātājs Informācijas apkopotājs Analizētājs Rezumētājs Skaidrotājs Papildinātājs Precizētājs Recenzents	Novērotājs Uzmundrinātājs Aktīvists Iedrošinātājs ‘‘Zibensnovēdējs’’ Koordinators Harmonizētājs Atbalstītājs	Jautātājs Informētājs Sekretārs Materiālu izdalītājs Laikzinis Kārtībnieks Griezējs Līmētājs Locītājs

Lomas palīdz ne tikai strukturēt stundu un veikt darbu efektīvāk, bet arī atslogot pedagogu, lai varētu pievērsties vērtēšanai un analīzei un ļautu audzēkņiem strādāt pašiem.

Salīdzinot ar tradicionālajām mācīšanās normām ‘‘Dari savu darbu!’’, ‘‘Nepievērs uzmanību pārējiem!’’, ‘‘Nesarunājies!’’, ‘‘Esi kluss!’’, ‘‘Klausies, ko saka pedagogs!’’, ‘‘Netraucē pārējos ar jautājumiem!’’, grupas darba situācijām nepieciešamas jaunas mācīšanās normas un likumi. (Brazakalīk 1993: 69) Skolēns ir atkarīgs no citiem, atbildīgs par pārējo darbu, klausās ne tikai pedagogā, bet arī savos biedros, jautā, dod citiem iespēju izteikt savu viedokli, mācās diskutēt, vērtēt un kritizēt idejas, nevis to paudējus. Mainoties audzēkņu lomai, mainās arī pedagoga loma un funkcijas. Vienlaicīgi nepieciešama arī cita pieeja gan skolēniem, gan mācību procesam kopumā.

Izmainot šo metodi, pedagogs vairs nav informācijas sniedzējs, bet gan informācijas apguves organizators. Viņa loma mainās: autoritārs noteicējs kļūst par darba plānotāju, palīgu un sadarbības veicinātāju mācību procesā. (Jaques, 2000: 143) Pedagoģi veido skolēnu savstarpējo attiecību modeli, un skolēnam grupas darba mācīšanās procesā nepieciešams pilnveidot šādas prasmes: redzēt, izprast, klausīties, uzdot jautājumus, dzirdēt, izaicināt,

atcerēties, plānot, just, organizēt, nojaust, vadīt, sadarboties, dot padomus, piemēroties, analizēt, utt.

1.3 Efektīvas piedalīšanās principi, klases likumi

Lietojot grupu darba metodes, skolotājam jānoskaņo skolēni būt atvērtiem un likt viņiem justies brīvi, lai nodrošinātu sekmīgu skolēnu līdzdalību. Tam noderētu efektīvas piedalīšanās principi: (Silova 1998: 27-32)

- esam šeit, lai cits citam palīdzētu;
- cenšamies būt atklāti pret sevi un citiem;
- daloties pieredzē, bagātinām cits citu;
- mums ir jāriskē, lai kaut ko iemācītos;
- neveidojam pārāk plašas piezīmes;
- ja ir jautājumi, - uzdodam tos;
- adaptējam materiālu un idejas savām vajadzībām;
- gatavojamies dalīties iegūtajās zināšanās ar citiem.

Šeit ir uzskaitīti Niagāras universitātē (ASV) izstrādātie klases likumi, ar kuriem iepazīstina skolēnus, pirms grupas darba sākšanas:

- Mana kārta, Tava kārta. Katram ir jābūt klusam un uzmanīgam, kad kāds no mums vērsas pie visas grupas, - tas ļauj koncentrēties, veicina mācīšanos un palīdz mums būt kopā.
- "Nenolaisties". Tu vari domāt, ko vēlies, bet drošība un sadarbība grupā prasa, lai dažas domas tu paturētu pie sevis: "sliktie" vārdi nedrīkst tikt lietoti klasē, šeit mēs cits citu uzrunāsim respektējamā formā.
- Iedvesmo citus uz panākumiem un dalies ar tiem. Dzīvi veido cilvēki, kuri strādā kopīgi un efektīvi. Šī atziņa ir jebkuru panākumu atslēga.
- Ierodamies vienmēr laikus, esi sagatavojies un paliec līdz beigām. Grupai vajag tavas domas, uzskatus un ieteikumus, un tev jābūt šeit, lai saprastu pārējo vajadzības.
- Esi atbildīgs pret citiem. Darba ignorēšana būs nepatīkama gan tev pašam, gan citiem: katrs no mums ir vienreizējs un īpašs un ir atbildīgs par visu notiekošo.

- Darbojies tā, it kā tam būtu nozīme jau šodien. Mēs varam darboties klasē tā, kā uzskatām par pareizu, un gūt prieku gan paši par sevi, gan par saviem rezultātiem. Izmanto iespējas, ko piedāvā katra diena. (Brzakalik 1993: 81)

Iepazīstinot skolēnus ar šiem pamatprincipiem, viņi labāk izprot grupas darba nozīmīgumu un ir gatavi tam pievērsties ar lielāku atdevi un atbildību. Neievērojot šos principus, rodas liels potenciāls konfliktiem, neproduktīvam darbam un vispārējam haosam.

1.4 Vērtēšana

Vērtēšana ir ļoti svarīga mācību procesa sastāvdaļa. Izmantojot interaktīvās mācīšanas metodes, īpaša uzmanība būtu jāpievērš skolēnu pašvērtēšanas iemaņu attīstīšanai. Ja tiek domāts par to, ko tieši vērtēt radošajos darbos, tad vērtēt var indivīdus, grupas, visu klasi, sasniegtos mērķus, kā arī mācīšanās procesu.

Indivīdu, grupas vai visas klases vērtēšana. Kooperatīvās mācīšanās klasē vērtējums bieži vien ir individuāls, jo sadarbības mērķis ir sekmēt katra grupas dalībnieka attīstību. Daži kooperatīvās mācīšanās teorētiķi iesaka visai grupai likt vienu atzīmi – tas veicina pozitīvu savstarpējo atkarību. Bet bieži vien šāda pieeja nav vēlama, jo grupas biedri var sākt dusmoties uz vājāko audzēkni, kas pazemina kopējo atzīmi (Cohen 1994:161), un līdz ar to radīsies nevis pozitīva, bet gan negatīva savstarpēja atkarība. Tāpēc grupas darba procesu un rezultātu ieteicams nevis novērtēt (ielikt atzīmi), bet izvērtēt vārdiski.

Sasniegtie mērķi. Vērtēšana ir tieši saistīta ar mācīšanās mērķiem – ne tikai akadēmisko zināšanu un prasmju, bet arī sociālo prasmju jomā. Akadēmiskā mērķa sasniegšanu viegli novērtēt, ja tas ir konkrētas zināšanas, ja jautājumam ir pareizas un nepareizas atbildes. Grūtāk novērtēt pētniecisku darbu, zīmējumu, radošo aktivitāti, problēmas izpratnes dziļumu, daudzpusību, projektu un domrakstus. Šādos gadījumos pedagogs izvērza ļoti konkrētus kritērijus, uz kuriem balstīsies vērtējums. Piemēram, vērtējot projektu, tiek ņemts vērā veiktā darba apjoms, oriģinalitāte, rūpība utt. Vērtēšanas kritērijiem katrā ziņā jābūt audzēkņiem zināmiem un saprotamiem. (Rubana 2004)

Būtu svarīgi atcerēties, ka vērtēšana nenotiek vērtēšanas dēļ vai tāpēc, ka tā ir kooperatīvās mācīšanās vai izglītības procesa sastāvdaļa. Vērtēšanai ir kāds konkrēts mērķis. Piemēram:

- noteikt audzēkņu mācību vajadzības;
- konstatēt audzēkņu attīstību (noskaidrot, kā gūt labākos sasniegumus – kuras tēmas paplašināt vai sašaurināt);
- precizēt, pilnveidot mācību mērķus;
- izmainīt, pilnveidot mācību programmu;
- konstatēt izvēlēto metožu efektivitāti;
- noteikt mācību vides kvalitāti;
- uzlabot mācīšanos un mācīšanu;
- noteikt zināšanu un prasmju līmeni (noskaidrot, vai kādam audzēknim vajag papildu palīdzību);
- noteikt mācību sasniegumus. (Markova 1998)

Diagnosticējošā vērtēšana – tā parasti notiek mācību gada vai semestra sākumā, lai noskaidrotu prasmes, intereses, grūtības, noteiktu grūtību cēloņus, izlemtu, kādas izmaiņas nepieciešamas programmā. Šī vērtēšana ir neformāla, bez atzīmes

Formatīvā vērtēšana – tā tiek veikta, lai uzlabotu mācīšanas un mācīšanās procesu, konstatētu attīstību/izaugsmi un informētu par to.

Summējošo (apkopojošo) vērtēšanu – to izmanto, lai noteiktu, cik lielā mērā izvirzītie mērķi (kā akadēmiskie, tā sociālie) ir sasniegti vai kāpēc tie nav sasniegti, ko audzēkņi vēl ir ieguvuši mācīšanās laikā līdztekus izvirzītajiem mācību mērķiem.

Vērtēt var pedagogs, cits audzēknis vai audzēknis – darba veicējs (pašvērtējums), grupa, neitrāls vērtētājs (piemēram, Izglītības ministrijas ekspertu grupa). Katram no šiem vērtētājiem ir savas priekšrocības un savi trūkumi. Ieteicams izmantot dažādus vērtētājus. Neitrāls vērtētājs var būt objektīvāks, pedagogs labi pazīst audzēkņus un var novērtēt progresu, audzēkņu pašvērtējums ir vislabākais stimuls izaugsmei. Kooperatīvās mācīšanās procesā liela nozīme ir audzēkņu iesaistīšanai vērtēšanā, jo tas stiprina viņu motivāciju un mērķa izpratni.

Skolotājam ir svarīgi apzināties un izvērtēt vērtēšanas mērķi, vērtēšanas formu, laiku un kritērijus grupas dalībnieku vērtējumam.

Vērtēšanas mērķis:

- Lai motivētu;
- Lai informētu;
- Lai kontrolētu;
- Lai pārbaudītu;
- Lai vadītu;
- Lai uzlabotu.

Vērtēšanas forma:

- kontroldarbs;
- diskusija;
- argumentētais pierādījums;
- novērojums;
- tests.

Vērtēšanas laiks:

- tēmas starplaikā;
- tēmas beigās;
- mācību kursa beigās;
- kursa beigās (starp kursu beigās).

Kritēriji grupas dalībnieka vērtējumam:

- ir laipns, atsaucīgs;
- uzklausa citu domas;
- ir aktīvs, uzsāk darbu;
- izvirza reālus ierosinājumus;
- uzņemas atbildību;
- ciena grupas biedrus;
- pieņem kritiku. (Liepiņa 1997: 44-50)

Novērojot ikvienu grupu darba rezultātu, jāņem vērā ne vien sasniegtais rezultāts un veiktā darba noformējums, bet arī darba process, kura pamatā ir sadarbības norise starp skolēniem.

Nosacīti visu skolēnu veikto darbu varam sadalīt trīs daļās: darba process, rezultāts un rezultāta prezentācija. Tātad vispirms skolotājam jāvēro un jāvērtē sadarbība grupā - kā tiek apspriests uzdevums, kā sadalīti darbi grupas ietvaros, kurš ir grupas līderis un kā veidojas viņa sadarbība ar pārējiem grupas dalībniekiem, kāds ir lēmumu pieņemšanas mehānisms. Lai ievērotu šīs daudzveidīgās nianšes, skolotājam vajadzētu staigāt pa klasi, apjautāties kā rit darbs. Var piedāvāt arī savu palīdzību, ja kādai grupai tā ir nepieciešama. Skaidrs, ka nevar vienkārši dot grupām darbu un nodarboties ar blakus lietām, jo tā var neievērot būtiskas norises skolēnu darbībā. (Jurgena 2002: 57)

Skolotāja nespēj pilnīgi objektīvi novērtēt sadarbību grupas darba ietvaros. Skats no ārpusēs vienmēr ir citāds nekā no iekšpuses. Tāpēc jāļauj skolēniem pašiem novērtēt savu un grupas dalībnieku sadarbību un darbu. Tas arī veicinās skolēnu patstāvību un atbildību.

Vērojot grupas darba rezultātu, skolotājam jāņem vērā šādi kritēriji:

- vai informācija ir pasniegta kompetenti, loģiski secīgi un sakarīgi;
- vai risinājums ir pietiekami argumentēts;
- vai piedāvātais risinājums ir pietiekami praktisks un īstenojams.

Vērtējot darba rezultāta prezentēšanas prasmi, jāņem vērā, tas

- vai prezentācijā ir īpaši akcentēts svarīgākās informācijas izklāsts;
- vai skolēni ir izpratuši un izvērtējuši prezentējamo informāciju;
- vai skolēni spēj argumentēti atbildēt uz jautājumiem prezentācijas laikā.

Grupās dotā uzdevuma specifika var ietekmēt vērtēšanas kritērijus, un tie var būt atšķirīgi, atšķirīgu darbu vērtējot. (Rubana 2004: 27)

Atbilstoši apskatītajai teorijai, pētnieciskā uzdevuma ietvaros tiks izmantotas divas grupu veidošanas metodes – brīvprātīgā un netīšā. Brīvprātīgā, kur skolēni sadalīties grupās drīkstēs pēc savas brīvas izvēles un netīšā, kur sadalīšanās grupā notiks izlozes kārtā. Lomas grupā veidosies pakārtoti uzdevumiem, taču tām par pamatu būs teorijas bāze no praktisko lomu sadalījuma. Pirms katra uzdevuma tiks atkārtoti efektīvas piedalīšanās principi, lai motivētu skolēnus radošam darbam. Uzdevumu kopa tiek veidota sasaitē ar vizuālās mākslas programmu 1.-9.klasei, taču balstīta uz Ādažu Mākslas skolas programmu. Vērtēšana atkarībā no uzdevuma stadijas tiks balstīta uz Vizuālās mākslas programmu, vērtēšanas kritērijiem gleznošanā un veidošanā Ādažu mākslas skolā un no teorētiskās daļas.

2. UZDEVUMU KOPAS IZVEIDE GRUPU DARBA ORGANIZĒŠANAI GLEZNOŠANAS UN VEIDOŠANAS NODARBĪBĀM

Mācību priekšmeta gleznošana programmas vadlīnijas ir mākslas profesionālās ievirzes izglītības programmas Vizuāli plastiskā māksla sastāvdaļa. Gleznošanas vadlīnijās aprakstīti mācību priekšmeta Gleznošana mērķi, uzdevumi, mācību saturs un noslēguma prasības, mācību apguves secība, mācību metodes un mācību sasniegumu vērtēšana. Gleznošanas vadlīnijas veidotas, lai noteiktu mācību priekšmeta Gleznošana saturu un palīdzētu pedagogiem sastādīt savas programmas.

Gleznošanas mācību priekšmeta mērķis ir attīstīt spēju saskatīt gleznieciskās kvalitātes dabā un apkārtējā kultūrvidē, apgūt glezniecības pamatprincipus un izmantot tos radošajā pašizpaušmē un pasaules izzināšanā. Mācību priekšmeta uzdevumi:

- Attīstīt uztveri, izzinot dabu, tās krāsu, tonālo un faktūru daudzveidību;
- Iepazīt glezniecību kā vienu no kultūras vērtībām;
- Apgūt glezniecības izteiksmes līdzekļus, tehnikas un paņēmienus, iepazīstot dažādu laiku un stilu mākslas darbus;
- Izkopt spēju izstrādāt sava glezniecības darba ideju un īstenot to, izvērtēt sava darba procesu un rezultātu.

Balstoties uz Latvijas Nacionālā kultūras centra, gleznošanas programmas vadlīnijām, autore savā darbā iekļaus tēmu - glezniecības meistarību iepazīšana. Kopija kā īpaša mācību metode, apgūstot gleznošanu. Izstādes apmeklējums. Analīze un izvērtējums. Otra uzdevuma ietvaros tiks iekļauta tēma kolorīts, gleznojuma kopīgā noskaņa un krāsu klāšanas tehnika, krāsu klāšanas paņēmieni izmantojot akvareli.

Veidošanas mācību priekšmeta mērķis ir sekmēt audzēkņa tēlniecības pamatu praktisku apguvi, iepazīstot tēlniecību kā vizuāli telpisku pasaules izziņas avotu un izteiksmes veidu. Mācību priekšmeta uzdevumi:

- attīstīt uztveri, izzinot dabas un kultūrvides objektus, tēlniecības daudzveidību;
- veidot izpratni par formas uzbūvi un izteiksmes līdzekļiem tēlniecībā, iepazīt tēlniecības materiālus un tehnikas;
- iegūt pieredzi izteikt tēlus un idejas kā 3-dimensiju objektus, analizēt radošā darba procesu un rezultātu.

No veidošanas mācību priekšmeta vadlīnijām, autore uzdevuma ietvaros pielietos tēmas – materiālu izzināšana, atšķirīgu materiālu iepazīšana un apaļskulptūras atveidojumu 3

dimensijās. Dabas formu vizuālo vērtību atklāšana. Proporcijas. Apjoms. Formas uzbūve un analīze.

2.1 Anketēšana par grupu darbu pieredzi Ādažu Mākslas un mūzikas skolā

Autore pētnieciskā darba realizāciju, ieplānoja veikt profesionālās ievirzes iestādē. Ādažu mākslas skola durvis ir vērusi 1993. gadā un līdz šai dienai turpina augt un attīstīties. Skolā skolēns mācās 7 gadus - 7 obligātie kursi, lai saņemtu diplomu, par skolas pabeigšanu. Lai iestātos skolā ir jākārtos iestājeksāmenus. Katram kursam ir atbilstoša mācību programma, skates, un visi darbi tiek vērtēti 1-10 ballēm. Mākslas skolas pēdējā kursā ir jātaisa un jāizstāvē diplomdarbs. No skolas piedāvātajām priekšmeti (zīmēšana, veidošana, gleznošana, kompozīcija, datorgrafika, darbs materiālā – ādā, stiklā, zīda apgleznošanā), uzdevuma kopa tiks īstenotas gleznošanas un veidošanas apgūvē.

Skolas pedagogi izmanto dažādas metodes, taču grupas darbu metode ir reti pielietota, kas meta vēl lielāku izaicinājumu un pārliecību, kā uzdevuma kopas pielietošana šajā mācību iestādē ir pareizs lēmums.

Grupu darbam raksturīgs:

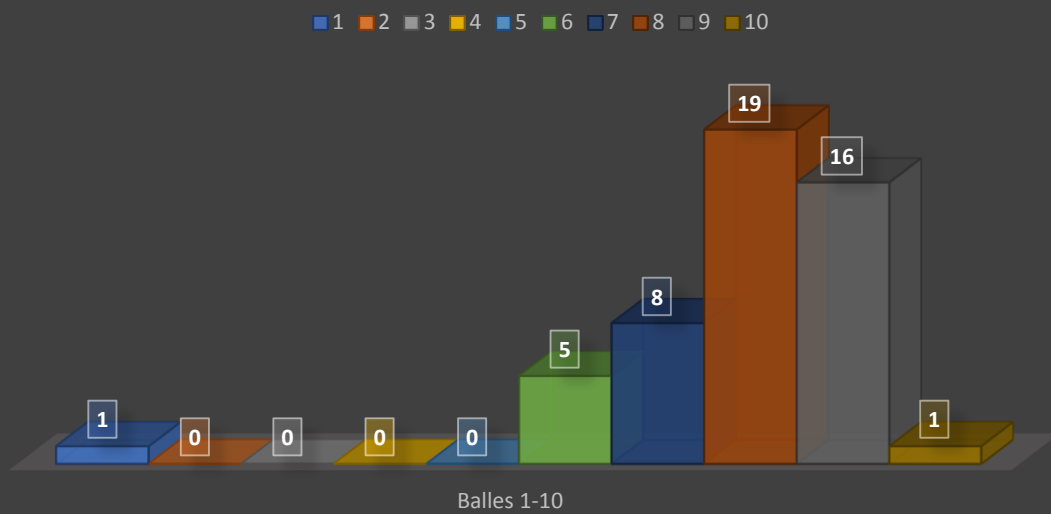
- divu mērķu – mācību / kognitīvā un sociālā – izvirzīšana, kurus realizējot, sadarbībā tiek daudzpusīgi attīstīta skolēna personība, īpaši viņa sociālās prasmes, radošā aktivitāte, intuīcija un prāta darbība;
- rezultāts saistīts gan ar zināšanu, gan sociālo prasmju apguvi;
- informācijas plūsma kļūst divējāda – no pedagoga uz audzēkni un no audzēkņa uz pedagogu, kā arī skolēniem sadarbojoties savā starpā, resp., monologa vietā mācībās veidojas dialogs;
- darbs ar mācību materiāliem, nevis vienu informācijas ieguves avotu;
- sadarbības nodrošināšanai interaktīvo mācību metožu un metodisko paņēmienu un struktūru izmantojums;
- mācīšanās procesa un mācīšanās rezultāta pašvērtējums; (Lapiņa 1997: 44)

Autores izvēlētā skola pilnībā atbilst nosacījumiem, lai tajā varētu realizēt sastādīto uzdevuma kopu. Atsaucoties uz gleznošanas vadlīnijām. Ievadvērtēšanas mērķis ir konstatēt izglītojamo sagatavotības līmeni un motivēt izglītojamos aktīvam darbam.

Anketas datu analīzē, tiek pētīts vai skolēns Ādažu Mākslas un mūzikas skolā mācās jau no 1.kursa. Tiek noskaidrots, vai skolēnam ir bijusi kāda saistība ar mākslu pirms Ādažu Mākslas un mūzikas skolas, un ja jā, tad kāda veida. Kā skolēns pats novērtētu savas spējas radoši darbojoties mākslā, zīmējot, gleznojot, veidojot, utt. Vai skolēnam kādreiz ir bijusi pieredze ‘’grupu darbos’’ Ādažu mākslas skolā. Kā labāk skolēnam patīk radoši darboties - individuāli vai sadarbojoties ar kādu grupā. Ar ko grupā patīktu strādāt labāk, proti - draugiem, paziņām, nepazīstamiem cilvēkiem vai nav nozīmes, ar ko kopā tiek veikts grupas darbs. Kādi būtu plusi sastrādājoties grupā, vai pats skolēns ir uzticams (iekļaujas termiņos, pilda uzdoto, iesaistās pēc iespējas vairāk, palīdz citiem) grupas darbā. Analīzes rezultātā tiek noskaidrots, arī skolēna attieksmes pašvērtējums, nostāja pret to vai visiem grupas dalībniekiem būtu jāizpilda vienlīdzīgs darba daudzums. Vai ir saskatāmi mīnusi strādājot grupā, kādi tie ir. Vai skolēnam ir bijusi pieredze, kur viņš ir piedalījies grupas darbā un darījis daudz vairāk kā citi, vai pretēji, daudz mazāk. Noskaidrota, skolēnu vēlme pēc līdera lomas. Skolēniem ir iespēja izteikt viedokli par to vai nopelnītā atzīme grupas darbā ir godīga pret visiem grupas dalībniekiem. Anketas datu analīzes rezultātā tiek noskaidrotas skolēnu domas vai grupu darba pieredze ir nākotnē noderīga.

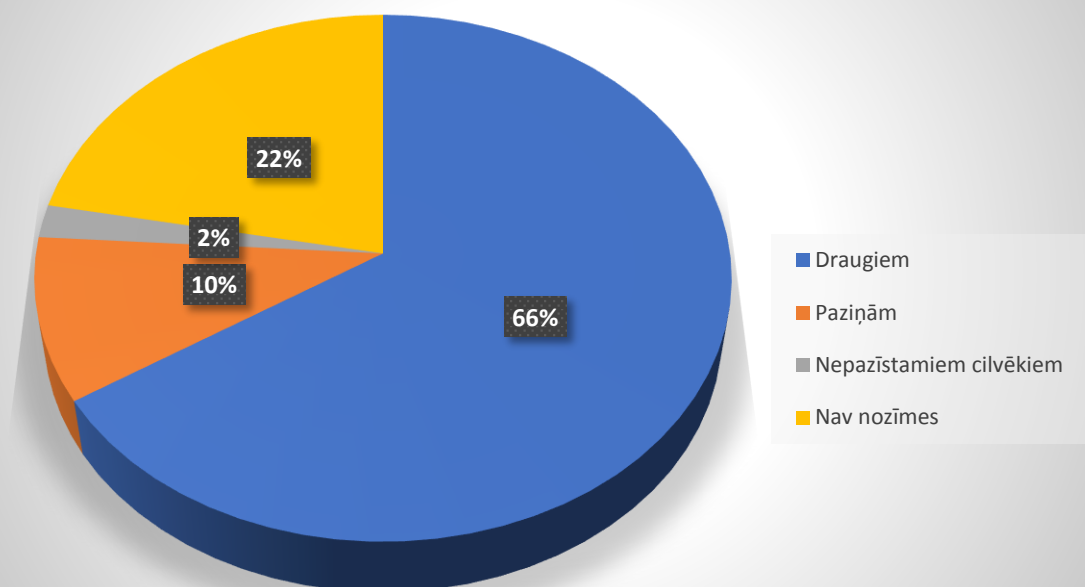
Anketas analīzes rezultāti, noteica, ka no 50 aptaujātajiem skolēniem 14 bija zēni un 36 meitenes. Skolēni savu prasmi radoši darboties grupā (gleznot, zīmēt, veidot) vidēji vērtē ar 8 ballēm (sk. att. 2.1.). 52% no aptaujātajiem ir kādreiz piedalījušies grupu darbos, minot komentāru, ka tas nav bijis Ādažu mākslas skolā. Taču uz jautājumu kā skolēniem patīk labāk strādāt grupā vai individuāli vairāk kā 73% skolēnu sniedza atbildi, ka labāk izvēlas pildīt darbu individuāli. Tas liek domāt, ka iespējams grupu metode nebūs skolēniem aktuālākā. Ja skolēniem ir jāsastrādājas ar kādu kopā, tad aptaujas rezultāti rāda, ka vairāk kā puse labprātāk to izvēlas darīt ar draugiem. (sk. att. 2.2.)

SKOLĒNU PAŠNOVĒRTĒJUMS PAR SAVĀM SPĒJĀM GLEZNOT, ZĪMĒT, VEIDOT UN RADOŠI DARBOTIES MĀKSLĀ:

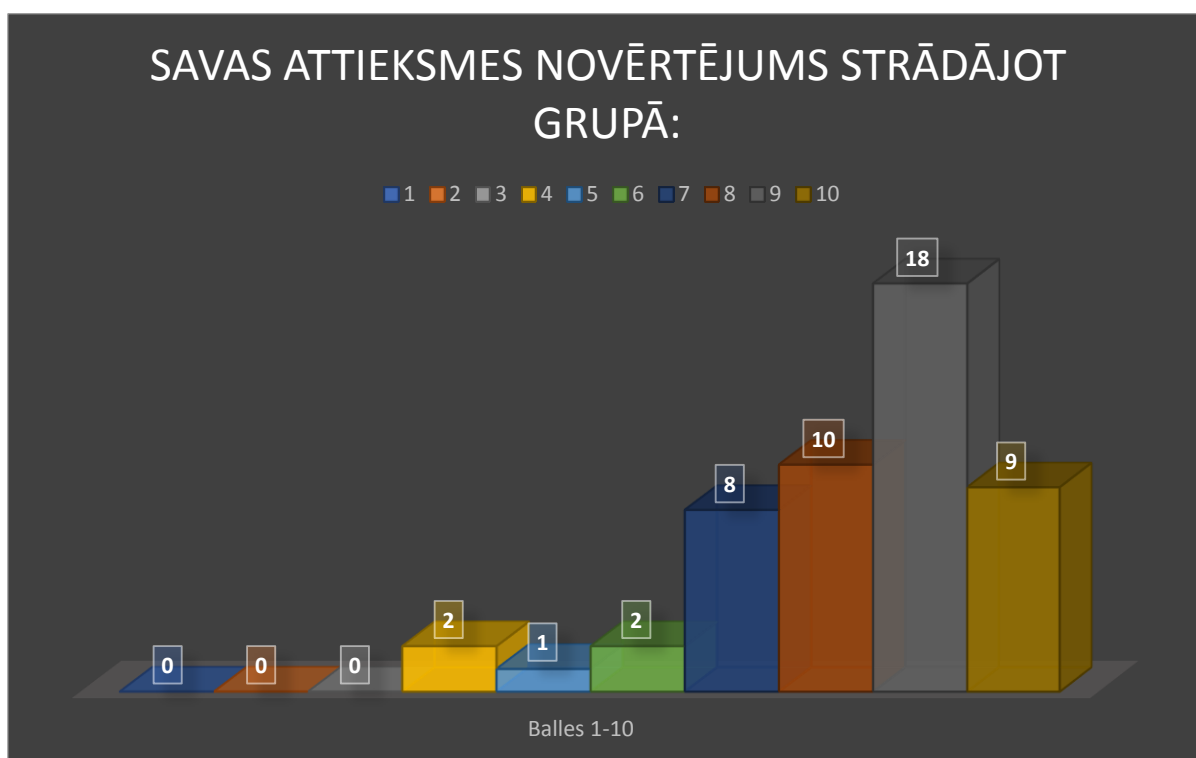
2.1. att. Skolēnu pašvērtējums

Ar ko skolēns vislabprātīgāk kopā strādātu:

2.2. att. Vēlamā sadarbšanās grupā

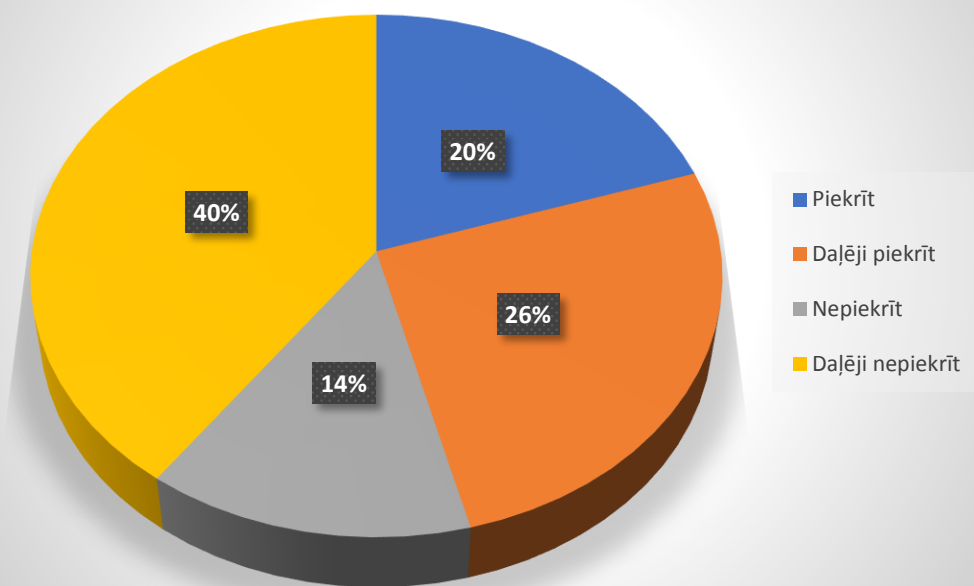
96% aptaujāto skolēnu uzskata, ka ir uzticami strādājot grupā, kas paredz produktīvu darba rezultātu. Vērtējot savu attieksmi darbojoties radošā grupu darbā 18 no respondentiem vērtē sevi ar 9 ballēm. (sk. att. 2.3.) Anketēšanas rezultātā noskaidrots, ka 62% no skolēniem darījuši grupas darbā daudz vairāk pienākumu, kā citi, bet tajā pašā laikā uz nākamo jautājumu 82% atbild un atzīst, ka ir darījuši arī mazāk kā citi. No tā var secināt, ka skolēni nav pilnībā uzticami sadarbojoties grupā. Jautājumā par to vai skolēni piekrīt, ka grupā visiem dalībniekiem ir jāizdara vienlīdzīgs darba daudzums, 76% tam piekrīt, 22% daļēji piekrīt un 2% aptaujāto nepiekrīt.

2.3. att. Attieksmes pašvērtējums

Jautājumā par to, vai skolēns labprātīgi uzņemas vadītāja lomu grupu darbā, 46% respondenti atbildēja kā jā, kas ir ļoti iepriecinošs rezultāts, jo var secināt, gandrīz pusei no respondentiem ir vadītāja īpašības. Neatkarīgi no savas lomas grupas darbā, skolēniem tika jautāts vai tie piekrīt, ka nopelnītā atzīme par grupas darbu ir godīga pret visiem grupas dalībniekiem (sk. att. 2.4.).

Vai skolēns piekrīt, ka nopelnītā atzīme par grupas darbu ir godīga pret visiem grupas dalībniekiem:

2.4. att. Nopelnītās atzīmes atbilstība

Pēc anketu analīzes apkopotajiem rezultātiem ir skaidrs, ka grupu darbs būs piemērots 4. kursa skolēniem.

Grupū darba pamatprincipi:

- pozitīva savstarpējā atkarība – visi grupas dalībnieki jūtas vienoti kopējā mērķa sasniegšanai;
- individuālā atbildība – katrs grupas dalībnieks ir atbildīgs par mērķa sasniegšanu;
- tieša saskarsme – grupas dalībnieki atrodas tik tuvu, ka var redzēt, dzirdēt un sarunāties cits ar citu;
- sociālo prasmju apguve – sadarbības prasmes, piem., iedrošināšana, paskaidrošana, izpratnes pārbaudīšana, sekmē efektīvu grupu darba norisi;
- vērtēšana – grupas dalībnieki vērtē sadarbībā gūtos sasniegumus un grupas darba procesu. (Zaiceva 2004: 17)

2.2 Uzdevums: Alekseja Naumova darba kopijas gleznošana

Gleznošana / glezniecība – tēlotājas mākslas veids, kurā mākslas tēli tiek atveidoti plaknē, krāsās, līnijās un gaismēs. Glezna dod iespēju māksliniekiem parādīt pasauli pēc savas gribas.

Alekseja Naumova gleznas top tieši dabā. “Mana darbnīca ir visa pasaule”, saka mākslinieks. Izcilais plenērists ir apceļojis gandrīz visu pasauli, gleznojot savas, kā pats saka “bilde”. Darbos ir vērojamas izteiktas tonālās attiecības, gleznas gleznotājam top viegli un rotaļīgi. Viena no tehnikām, kā Aleksejs Naumovs strādā ir “a la prima”, kas tulkojumā nozīmē eļļas gleznošanas tehnoloģija, ar filmēšanas vai fotografēšanas seansa palīdzību. Tā pāris stundās ir viegli tvert gaismu, kuru izdodas uzgleznot tik dzīvu un ēnas, kuras izdodas tik dzidras, radot tādu gleznu telpu pārvērtību, ka tā līdzinās virtuālai realitātei. A. Naumova biogrāfiju un sasniegumus skatīt 3. pielikumā.

Mācību stundas plāns Vizuālajā mākslā

Skola, klase: Ādažu mākslas skola 4.kurss (5.klase)

Autors, skolotāja: Annija Kokoreviča

2.2.1. tabula

Gleznošanas kopijas uzdevums

1. Klase, skolēna vecums	4. kurss (5.klase) 11-12 gadi
2. Stundas tēma/ temats	GLEZNOŠANA (grupas darbs) Kopija. Alekseja Naumova darba kopija.
3. Stundu skaits (paredzamais laiks)	Darbs 7 mācību stundas 7 x 40min

<p>4. Mācību stundas mērķis un uzdevumi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pilnveidot prasmi strādāt un sadarboties grupā, organizēt laiku ▪ Uzņemt lomu grupā un veicināt atbildību ▪ Nonākt pie vēlamā rezultāta, ievērojot kompozīciju, krāsu atbilstību un samērus ▪ Prast novērtēt savu, grupas biedru darbu un rezultātu
<p>5. Jēdzieni, termini</p>	<p>Kopija – mākslas darba pilnīgi precīza atveidošana uz tāda paša formāta, jauna seguma.</p> <p>Grupas darbs – vairāk kā viena cilvēka grupējums konkrēta uzdevuma izpildei.</p> <p>Mērogs – izmēru proporcionāla attiecība, kopējot darbus.</p>
<p>6. Mācību stundā veicamie uzdevumi un nosacījumi</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sadalīties grupā pa 3 vai 4 skolēniem. 2. Izvēlēties “kopējamo” mākslas darbu. Lozējot. 3. Sadalīt kopijas daļas gabaliņus un pienākumus uzdevuma izpildei. 4. Pakāpeniski pildīt uzdevumu (mēra, zīmē, salīdzina, jauc krāsas u.t.t.) 5. Sekot līdzī visas grupas darbam, palīdzot, atbalstot, iesakot un kritizējot. 6. Nepārtraukti salīdzināt savu veikumu ar oriģinālu. 7. Vērtē darba procesu, sadarbību un pabeigto kopiju.
<p>7. Mācību līdzekļi un materiāli</p>	<p>Parastais zīmulis, lineāls, dzēšgumija, kartons, guašu krāsas, otas, ūdens trauks, paleta, salvēte.</p>
<p>8. Vērtēšanas kritēriji</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sadarbošanās grupā (konsultējas, palīdz, dod padomus, iesaistās) 2. Sākumā zīmē pamatdarbu ar zīmuli. Liek kopā sagrieztos kartona gabalus un pārbauda precizitāti savā starpā. 3. Krāsu atbilstoša uzjaukšana. 4. Triepiens. 5. Darba precizitāte un rūpīgums.

9. Mācību metodes	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stāstījums ▪ Mācību ekskursija ▪ Radošs darbs grupā
10. Paredzamais rezultāts	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Saskata un nosauc krāsu salikumus mākslas darbos un to reprodukcijās ▪ Saskata horizontu ainavā. ▪ Ir priekšstats par ainavas kompozīcijas veidošanu ▪ Ir priekšstats par kontrastu lietojumu mākslas darbos ▪ Ir pilnveidotas sadarbības prasmes grupā
Piezīmes:	Alekseja Naumova izstādes “Nebeidzamā ainava” apmeklējums. Oriģināldarbu apskate klātienē.

Vērtēšana

Skolotāja, rūpīgi seko līdz katram skolēnam individuāli, vērtējot skolēna sadarbošanos grupā un darba gaitas secību (mēra, zīmē, salīdzina). Analizē skolēnu izpratni par krāsu atbilstošu uzjaukšanu un uzklāšanu. Izvērtējot katra audzēkņa spējas strādāt precīzi un rūpīgi.

2.2.2. tabula

Glezošanas uzdevuma Alekseja Naumova darbu kopiju vērtēšanas kritēriji individuāli

Vērtēšanas kritēriji	Punktu skaits (maksimālais 2 punkti)
Sadarbošanās grupā	2 punkti
Pamatdarba zīmēšana	2 punkti
Krāsu atbilstoša uzjaukšana	2 punkti
Triepiens	2 punkti
Darba precizitāte un rūpīgums	2 punkti

Skolotāja vērtē grupas darbību kopumā, attieksmes grupā vienam pret otru un darba kultūru. Savienojot grupas darbus tiek novērtēta kopijas atbilstība oriģinālam. Skolotāja novērtē, katras grupas iesaistīšanos citu darbu anonīmā izvērtēšanā.

2.2.3. tabula

Glezošanas uzdevuma Alekseja Naumova darbu kopiju vērtēšanas kritēriji grupai

Vērtēšanas kritēriji	Punktu skaits (maksimālais 2 punkti)
Attieksmes	2 punkti
Darba kultūra	2 punkti
Kopijas precizitāte	4 punkti
Citu grupu darbu vērtēšana	2 punkti

Ievērojot pret katru grupu un grupas dalībnieku vienādas prasības un lojalitāti, skolotāja lūdz novērtēt katram skolēnam vienam otru grupas mācību sasniegumus anonīmā veidā. Savukārt katrai grupai citas grupas. Skolēna gala vērtējums par darbu tiek iegūts izrēķinot vidējo aritmētisko vērtējumu no četriem dažādiem vērtējumiem: skolotājas vērtējums par katru skolēnu individuāli (sk. tabulu 2.2.2.), skolotājas vērtējums grupai (sk. tabulu 2.2.3.), skolēnu anonīms vērtējums vienam par otru grupā un grupas vērtējums par citu grupu darba kopijas precizitāti.

2.2.4. tabula

Skolēnu mācību sasniegumu vērtējums

Vērtējuma kategorija	Vērtējums 1 – 10 balles
Skolotājas vērtējums par katru skolēnu individuāli	
Skolotājas vērtējums par grupas darbu	

Skolēna vērtējums vienam par otru	Vidējais aritmētiskais
Grupu vērtējumi vienai par otru	Vidējais aritmētiskais

2.2.5. tabula

Stundas gaita

Laiks	Skolotāja darbība	Skolēna darbība
Pirmā stunda 40min	Skolotāja sagatavo materiālus stundai. Tiek izprintēti krāsainā versijā Alekseja Naumova darbi (sk.pielikumā) un sadalīti trīs vai četrās daļās.	Skolēni iesaistās diskusijā, dalās ar iespaidiem. Rāda telefonā nobildētos darbus no izstādes, kuri vislabāk patika.
10 min	Skolotāja pārrunāt izstādē ‘‘Nebeidzamā ainava’’ redzēto. Veido diskusiju.	Skolēni ierodas uz stundu, klausās skolotājas uzdevumu. Sadalās netīši grupā atbilstoši izlozētajam fragmenta gabaliņam pa trīs un pa četriem skolēniem
15 min	Skolotāja pastāsta par gaidāmo uzdevumu. Aicina skolēnus netīši sadalīties grupā. Skolēniem izlozējot darba mākslas darba fragmenta gabaliņu. Tiek izskaidroti vērtēšanas kritēriji. (sk. tabulu 2.3.1.-2.3.3.)	
15 min		Klasē valda radoša gaisotne. Skolēni kartonus noklāj ar PVA līmi.
5 min	Skolotāja lūdz izdalītos kartonus noklāt ar PVA līmi lai krāsa tajos neiesūktos un tā rezultātā nebūtu pārāk tumša.	
	Starpbrīdis. Klases izvēdināšana.	Skolēni dodas starpbrīdī.
Otrā stunda 40 min	Pēc starpbrīža.	
15 min	Kamēr kartoni žūst, skolotāja aicina skolēnus pārrunāt iespējamo rīcības plānu sadalot pienākumu lomas (sk. tabula 1.2.1.) grupā.	Skolēni izvērtē katra grupas biedra prasmes, piešķir katram iespējamo lomu grupas darbā.

25 min	<p>Skolotāja rosina sākt uzdevumu. Aicina skolēnus, ievērot mēroga attiecības oriģinālam pret savu darba formātu. 2:1</p> <p>Skolotāja seko līdz skolēnu darba, neatsaka palīdzību, ja tāda nepieciešama.</p> <p>Saprotot pareizos mērus, skolēni tiek aicināti zīmēt savu darba daļu. Izmantojot zīmulus, dzēšgumiju un atļauts arī lineāls.</p> <p>Skolotāja seko līdz darbam klasē, iesaistās, ja ir nepieciešama palīdzība.</p> <p>Stundas beigas. Skolotāja pārskata stundā paveikto. Iesaka nepieciešamos uzlabojumus.</p>	<p>Skolēni mēra kopējamās daļas izmērus un sava kartona izmēru. Savā starpā runā cenšas viens otram palīdzēt.</p> <p>Skolēni jautā, lai pārliecinātos vai uzdevumu veic pareizi.</p> <p>Skolēni zīmējot cenšas pārnest savu kopējamo darba daļu. Attiecīgo darbu daļas, liek kopā salīdzinot vai zīmētās līnijas sākas un beidzas precīzi vienā un tajā pašā vietā. Skolēni jūtas ieinteresēti.</p> <p>Skolēni uzklausa padomus. Sakārto savu darba vietu.</p>
<p>Trešā stunda 40 min</p> <p>10 min</p> <p>30 min</p> <p>5 min</p>	<p>Skolotāja izdala grupu darbus.</p> <p>Skolotāja aicina skolēnus salikt kopā katras grupas darba daļas, pašiem izsecināt, kuras vietas būtu jāuzlabo un jāpamaina.</p> <p>Skolotāja vēro skolēnu rīcību.</p> <p>Staigā pa klasi, vēro skolēnu sadarbošanos. Paralēli atzīmē, katra skolēna iesaistīšanos, grupas attieksmes kopumā.</p> <p>Iesaistās diskusijās.</p> <p>Komentē, dod mājienu "mazo" kļūdu vietās.</p> <p>Starpbrīdis. Klases izvēdināšana.</p>	<p>Skolēni ierodas klasē sasēžas pa grupām. Sagatavo nepieciešamos materiālus stundai.</p> <p>Skolēni savieno darba fragmentus. Analizē darbu, grupas līderis cenšas atrast un saprast kļūdainās vietas. Grupa pārrunu rezultātā vienojas par nepieciešamajiem uzlabojumiem.</p> <p>Skolēni atlikušo stundu velta uzlabojumiem. Cenšas precīzi attēlot kopējamo daļu, ik pa brīdim liekot fragmentus kopā un salīdzinot. Veidojas domstarpības, meklējot, vainīgo fragmenta autoru, kuram nav precīzi zīmēts.</p> <p>Sauc skolotāju pēc ieteikumiem un palīdzības līdz ko domā, ka zīmētā daļa būtu laba.</p> <p>Skolēni dodas starpbrīdī.</p>

Ceturtais stunda 40 min	Skolotāja aicina skolēnus turpināt darbu. Norādot, ka šīs stundas mērķis ir uzsākt darba krāsošanu.	Skolēni atgriežas no starpbrīža.
5 min	Skolotāja dod akceptu grupām, kuras var uzsākt krāsu jaukšanu.	Skolēni cītīgi cenšas pielabot atlikušas vietas. Sauc skolotāju pēc akcepta par darba krāsošanas uzsākšanu.
30 min	Pārējiem skolēniem doti atlikušie padomi, lai nonāktu līdz darba stadijai, kad var uzsākt krāsu jaukšanu un ieklāšanu darbā. Skolotāja seko līdz skolēnu darbam.	Skolēni sagatavo gleznošanai attiecīgos materiālus. Nesteidzīgi cenšas atrast pēc iespējas tuvākus toņus Alekseja Naumova darbam. (sk. 3. pielikumu) Skolēni uzsāk darba krāsošanu.
5 min	Skolēni tiek aicināti beigt darbu, sakārtojot pēc sevis darba virsmu.	Stundas beigās, darbus novieto žāvētājā sakārto savu darba virsmu, nomazgā paletes un otas.
Piektā stunda 40min	Skolotāja sagatavo skolēnu darbus, saliek uz galdiem attiecīgi pa katru grupu.	Skolēni ierodas klasē.
10 min	Katrai grupai lūdz padomāt, par savu iepriekšējās stundas veikumu.	Ieraugot darbus pēc nedēļas pauzes, katrs ierauga kaut ko, ko vārētu uzlabot. Savā starpā mainās ar viedokļiem.
30 min	Skolotāja, aicina skolēnus turpināt darbu, sadarbojoties. Skolotāja piekodina, lai smalkās nianses atstāj pašām beigām, sākotnēji vajag izkrāsot lielākos laukumus, turpinot darbu pa kārtām.	Skolēni turpina darbu. Klājot krāsu laukumos. Daži no skolēniem cenšas viens otram jautāt pēc palīdzības par iegūtajiem toņiem.
5 min	Skolotāja paziņo par starpbrīdi. Tiek izvēdināta klase.	Klasē valda viegla gaisotne. Pēc otu izskalošanas un ūdens nomainīšanas skolēni dodas starpbrīdī.

<p>10 min (Ieskaitot starpbrīdi)</p>	<p>Skolēni aicināti mutiski dalīties ar savu viedokli attiecībā pret grupas darbu. Kas patika, kāpēc? Kas nepatika, kāpēc?</p> <p>Skolotāja visus darbus izvieto attiecīgi pa fragmentu daļām. Skolēniem tiek lūgts novērtēt citu grupu darbus.</p>	<p>Lielākā daļa skolēnu savus darbus ir pabeiguši. Kāds mazgā otas, citi no grupas palīdz lēnākajiem. Skolēni, kuri darbu ir paveikuši atbild uz skolotājas jautājumiem.</p> <p>Skolēnu grupas novērtē pārējos.</p> <p>Pozitīvs darba nobeigums, skolēnos jūtams gandarījums un brīvības sajūta.</p>
--	---	--

2.3 Uzdevums: gleznošana mūzikas pavadījumā

Mūzika ir ar ausi uztvertas, īpaši izveidotu vai nejauši radušos priekšmetu vai parādību izraisītas gaisa svārstības, kas ar asociāciju, analogiju un sinestēziju palīdzību iedarbojas uz cilvēka psiholoģisko stāvokli kā intelektuāli vai emocionāli stimulējošs, organizējošs, terapētisks vai sakrāls līdzeklis.

Mūzika var patikt, var nepatikt, var pārsteigt un var pat šokēt, bet tā gandrīz nekad nevienu neatstās vienaldzīgu. (Sarkane 2014: 36)

Kā zināms daudziem cilvēkiem mūzika ir dzīves sastāvdaļa. Ādažu Mākslas un mūzikas skolā, mākslas nodaļā mācās skolēni kuri mācās arī mūzikas nodaļā. Apzinoties šo faktu, autore velējās nelielā eksperimenta kārtā apvienot mūziku ar gleznošanu. Taču, neizmantojot mūsdienu mūziku, kā fonu gleznošanas uzdevumam, bet gan klasisko mūziku. Tādus lielmeistarus, kā klasicisma laikmeta austriešu komponistu Volfgangs Amadejs Mocarts, vācu klasiskās mūzikas komponistu Ludvigs van Bēthovens un virtuozo poļu pianistu un komponistu Frederiku Francuā Čopēnu.

Ja parasti mūzika tiek fiksēta ar nošu palīdzību, tad šoreiz tas tiks darīts ar otu. Skolēni vieglā gaisotnē klausīsies skaņdarbus un centīsies iedvesmoties, kā rezultātā veidojot krāsu attiecības no iekšējo sajūtu impulsiem.

Krāsa ir gaismas frekvences (viļņa garuma) uztveršana. To var pielīdzināt skaņas tonim, kas ir skaņas frekvences (viļņa garuma) uztveršana. Tā ir uztvere, kas ir dota cilvēkiem un to

nodrošina acs smalkā uzbūve, kas piegādā smadzenēm dažādi filtrētu redzes analīzi. Vides un tiešā brīža pārdzīvojums, šajā gadījumā mūzika, emocionāli ietekmē cilvēku, līdz ar ko neapzinoties rodas vēlme redzēt, lietot krāsas un to salikumus dažādos veidos. (Udodova 2006: 21)

Mācību stundas plāns vizuālajā mākslā

Skola, klase: Ādažu mākslas un mūzikas skola, 4.kurss (5.klase)

Autors, skolotāja: Annija Kokoreviča

2.3.1. tabula

Uzdevums: Krāsa, klasiskā mūzika, ka iedvesmas avots

1. Klase, skolēna vecums	4.kurss (5.klase) 11-12 gadi
2. Stundas tēma/ temats	GLEZNOŠANA Grupas darbs – 4 skolēni grupā. Temats – Krāsas. Klasiskā mūzika kā iedvesmas avots.
3. Stundu skaits (paredzamais laiks)	Darbs 2 mācību stundas 2 x40min
4. Mācību stundas mērķis un uzdevumi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Veicināt sadarbību grupā, strādājot uz vienas kopīgas lapas ▪ Veicināt izpratni par krāsu apli un blakus krāsām ▪ Ļauties emocijām un attēlot savas sajūtas klausoties klasisko mūziku
5. Jēdzieni, termini	Hromatiskās krāsas – visas izņemot melnu, baltu un pelēku. Blakus krāsas – krāsas, kuras krāsu aplī atrodas viena otrai blakām.
6. Mācību stundā veicamie uzdevumi un nosacījumi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skolēni sadalās divās grupās pa 4. 2. Ar aizvērtām acīm noklausās pirmo* skaņdarbu.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Pārrunā saklausīto un cenšas katrs savas sajūtas attēlot uz lapas. 4. Samainās ar skolēnu vietām, pa apli pulksteņa rādītāja virzienā. Atkārtoti noklausās skaņdarbu un veic uzdevumu. 5. Ar aizvērtām acīm klausās otro** skaņdarbu. 6. Cenšas savas dzirdes sajūtas attēlot no lapas. 7. Atkārtota klausīšanās, maiņa pa apli, iedvesmojoties no mūzikas un redzamā uz lapas papildina darbu. 8. Ar aizvērtām acīm klausās trešo*** skaņdarbu. 9. Atkārtu uzdevumu. 10. Pēc trešā skaņdarba otrās noklausīšanās, ierauga rezultātu, novērtē savu darbu. Izdomā īsu prezentāciju: darba nosaukums, raksturīgākais ko saklausīja skaņdarbos, krāsu izvēle, argumentācija.
7. Mācību līdzekļi un materiāli	A1 akvareļu papīrs, akvareļu krāsas, otas, salvetes, ūdens trauks, palete, klasiskā mūzika, tumbiņa.
8. Vērtēšanas kritēriji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sadarbošanās grupā (konsultējas, palīdz, dod padomus, iesaistās) 2. Visa lapa tiek noklāta un aizpildīta ar gleznojumu. 3. Rūpīgums un pareiza tehnika darbā ar akvareļu krāsām. 4. Darba prezentācija.
9. Mācību metodes	<p>Stāstījums.</p> <p>Praktiskais darbs.</p>
10. Paredzamais rezultāt	<p>Ir priekšstats par krāsu saskaņu.</p> <p>Jauc blakus krāsas.</p> <p>Veido dekoratīvas kompozīcijas.</p>
Piezīmes:	<p>Klasiskā mūzika.</p> <p>*Turkish march - Mozart</p>

	<p>**5th symphony – Beethoven's</p> <p>***Nocturne Op. 9. No. 2 - Chopin</p>
--	--

Vērtēšana

Pirms uzdevuma uzsākšanas skolēni tiek iepazīstināti vērtēšanas kritērijiem. Skolotāja rūpīgi vēro grupas darba norisi. Akcentu liek uz skolēnu koncentrēšanās spējām, saklausīt skaņdarbus un ievērot klusumu. Tiek vērota skolēnu gleznotā darbības sasaiste ar dzirdēto. Vērtēta attieksme pret darbu, pret savas grupas biedriem un dotajiem materiāliem.

2.3.2. tabula

Glezošanas uzdevuma – krāsa, klasiskā mūzika kā iedvesmas avots vērtēšanas kritēriji

Vērtēšanas kritēriji	Punktu skaits (maksimālais 2 punkti)
Sadarbošanās grupā.	2 punkti
Noteikumu ievērošana klausoties pirmo skaņdarbu (aizvērtās acis, klusums)	2 punkti
Izmantotā tehnika lietojot akvareļu krāsas	2 punkti
Attieksmes	2 punkti
Darba prezentācija	2 punkti

Katra grupa pirms darba prezentācijas tiek iepazīstināta ar vērtēšanas kritērijiem un vēlamo stāstījumu. Tiek novērtēta mutiska darba prezentācija, kurā ietilpst grupas darba nosaukums, pamatojums, uzdevuma plusi un mīnusi, iegūtā pieredze, valodas kultūra.

Darba prezentācijas vērtēšanas kritēriji

Vērtēšanas kritēriji	Punktu skaits (maksimālais 2 punkti)
Grupā darba nosaukums	1 punkts
Grupā darba nosaukuma pamatojums	2 punkti
Uzdevuma plūsi, kas patika	2 punkti
Uzdevuma mīnusi, kas nepatika	2 punkti
Iegūtā pieredze	2 punkti
Valodas kultūra	1 punkts

Grupā darbus skatīt 4. pielikumā.

Stundas gaita

Laiks	Skolotāja darbība	Skolēna darbība
Pirmā stunda 40 min	Pirms stundas sākuma. Tiek sagatavotas divas A1 izmēra lapas, uz katra galdā pa vienai. Sagatavota attiecīgā mūzika uzdevumam.	Skolēni ienākdami klasē, sadalās brīvprātīgās grupās pa četri un katrs apsēžas savā lapas malas pusē.
5 min	Skolotāja skolēniem izstāsta stundas uzdevumu, kas stundā tiks darīts un kas tiks iegūts sasniedzot stundas mērķi. (tabula 3.1.1.)	Pirms uzdevuma nosacījumiem, skolēni sagatavo gvašu krāsas, paletes, ūdens trauku, otas un salvetes. Skolēni uzklausa skolotājas izvirzīto divu stundu uzdevuma plānu . Klase jūtas ieinteresēta uzdevuma izpildē.
5 min	Skolotāja lūdz ievērot klusumu klasē un aizvērt acis lai varētu atskaņot pirmo skaņdarbu. *Turkish march - Mozart	Skolēni apklust un cenšas saklausīt , atskaņoto mūziku ar aizvērtām acīm. Atskaņotais skaņdarbs skolēnos izsauc patiku un smieklus. Skolēni nav nokoncentrējušies.

6 min	Pēc skaņdarba beigām notiek īsas pārrunas par saklausīto.	Skolēni cenšas pastāstīt par asociācijām saklausītajā mūzikā.
5 min	Pēc īsās diskusijas beigām, skolotāja liek skaņdarbu atkārtot otru reizi. Šoreiz, skolēni aicināti gleznot savas asociācijas ar dzirdamo.	Skolēni paralēli skaņdarbam, meklē atbilstošas krāsas, velk pirmās līnijas un sāk darbu attēlojot dzirdamās asociācijas. Klasē aizvien valda pozitīva jautrība.
6 min	Pēc skaņdarba beigām, skolotāja lūdz skolēnus piecelties un samainīties ar vietām pulksteņa rādītāja virzienā pa galdu. Skolotāja atgādina noteikumus, ka nākamais skanēs cits skaņdarbs **5th symphony – Beethoven's un redzamo uz lapas drīkst papildināt vai attēlot savādāk, vai gluži otrādi gleznot tur pat blakus kaut ko jaunu.	Skolēni ieņēmuši jaunu vietu, iepazīstas ar lapā redzamo attēlojumu no iepriekšēja skolēna. Skolēni noklausās norādījumus. Aizver acis un gaida nākamā skaņdarba atskaņošanu.
7 min	Pēc klusuma iestāšanās skolotāja atskaņo nākamo skaņdarbu.	Skolēni cītīgi klausās. Šoreiz smieklī un citas traucējošas emocijas paliek mazāk.
6 min	Pēc skaņdarba atskaņošanas, skolotāja aicina skolēnus uz nelielu diskusiju, atbildot, ko ir saklausījuši.	Skolēni stāsta par sadzirdēto. Salīdzina vai pašu stāstītais kaut cik ir savienojams ar iepriekšējā skolēna gleznoto, pie Mocarta skaņdarba.
5 min Starpbrīdis	Skolotāja aicina skolēnus starpbrīdī, padomāt par dzirdēto. Tiek izvēdināta klase.	Skolēni dodas starpbrīdī.
Otrā stunda 40 min	Skolotāja atkārtoti sagatavo iepriekš dzirdēto skaņdarbu.	Skolēni atgriežas no starpbrīža.
7 min	Skolotāja atskaņo skaņdarbu. Vēro skolēnu darbību.	Skolēni nomainījuši ūdeni, gatavi uzsākt nākamā skaņdarba vizualizāciju.
5 min	Pēc skaņdarba beigām notiek īsas pārrunas par saklausīto. Skolotāja uzklausa, katru izteikties gribētāju. Skolotāja aicina skolēnus samainīties ar vietām pulksteņa rādītāja virzienā.	Skolēnu gleznojums ir kļuvis skarbāks, vairāk tiek izmantoti tumšie krāsu toņi. Skolēni dalās ar domām par dzirdēto, šoreiz uzskata, ka mūzika bija dramatiskāka, līdz ar ko gribējās gleznot asas līnijas un laukumus. Skolēni pārsēžas.

4 min	Skolotāja paziņo par trešā, pēdējā skaņdarba atskaņošanu. Lūdz skolēnus sākumā to noklausīties klusumā. *** Nocturne op.9. no. 2 - Chopin	Skolēni uzmanīgi klausās.
9 min	Pēc skaņdarba, skolotāja aicina skolēnus klausīties atkārtoti trešo skaņdarbu, šoreiz jau paralēli gleznojot. Taču iesaka, aizpildīt tukšos laukumus, kā arī saskatīt darbu kopumā. Uzlabot vietas, kur tas nepieciešams.	Skolēni sāk gleznot, viena no grupām otu vietā sāk izmantot rokas. Skolēni cītīgi glezno, sarunājas viens ar otru. Grupas cenšas vienoties par darba lapas stāvokli no kuras puses tas būtu jāskatās.
15min	Atlikušo stundas daļu, skolotāja paredz darbu prezentācijām. Skolotāja laipni lūdz grupas uz darba noprezentēšanu.	Grupās savā starpā sarunājas. Domā darba nosaukumu un stāstījumu pamatojoties grupas darba prezentācijas vērtēšanas kritērijiem.

2.4 Uzdevums: dzīvnieku miniatūru veidošana

Mācību priekšmeta veidošana, galvenais uzdevums – ar taustes palīdzību izjust attēlojamās virsmas reljefu. To varētu saukt par trīs dimensiju domāšanas attīstīšanu ar taustes palīdzību, veidojamā objektā.

Veidošanas mācību stundās Ādažu Mākslas skolā ir dažāds materiālu pielietojums, vecākie kursi, kā veidošanas materiālu izmanto mālu vai pat ģipsi, zemākie kursi, proti 4. kurss ar kuru tiks realizēts uzdevums, lielākoties izmanto plastilīnu. Ja kursu zemāk skolēni apspriež dažādu objektu reālistisku, stilizētu, simbolisku attēlojumu. Piedalās sarunā par simboliem mākslā un dzīvē. Apspriež cilņa veidošanas tehniskos nosacījumus. Pēta simbolu izkārtojumu medaļās un ģerboņos. Pēta monētas un veido nospiedumus. Veido cilni – ģerboni vai pilsētas medaļu. Tad ceturtajā kursā, tiek nostiprinātas iepriekš iegūtās zināšanas un iemaņas, izmantojot daudzveidīgas tēmas. Veido drapēriju krokas, ģeometriskas formas cilnī, ievērojot telpiskumu, dažādus augstuma līmeņus, virzienu maiņu. Veido cilvēku sejas, maskas un figūras. Grupas uzdevums skolēniem arī ir dzīvnieku figūras.

Mācību stundas plāns Vizuālajā mākslā

Skola, klase: Ādažu mākslas skola 4.kurss (5.klase)

Autors, skolotāja: Annija Kokoreviča

2.4.1. tabula

Veidošanas uzdevums

1. Klase, skolēna vecums	4.kurss (5. klase) 11-12 gadi
2. Stundas tēma/ temats	VEIDOŠANA (grupas darbs) Dzīvnieki. Dzīvnieku miniatūras grupas izvēlētā vidē.
3. Stundu skaits (paredzamais laiks)	Darbs 6 mācību stundas 6 x 40min
4. Mācību stundas mērķis un uzdevumi	Pilnveidot prasmi strādāt grupā, organizēt laiku. Nostiprināt zināšanas miniatūru darbu veidošanā. Izpētīt dzīvo radību, uztvert tās formu un krāsu. Veidot proporcionālu, filigrānu dzīvnieku. Dzīvnieku figūras lielums nevar pārsniegt saliktu plaukstu satvērienu.
5. Jēdzieni, termini	Filigrāns – detalizēts, precīzi izstrādāts. Proporcija – savstarpējo daļu, elementu samērs, savstarpējā atbilstība.

<p>6. Mācību stundā veicamie uzdevumi un nosacījumi</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1h -2h Skolēni sadalās grupās, sāk pētīt grāmatu un žurnālu attēlus ar dzīvniekiem. Iedvesmojoties no redzētā vienojas par ‘‘vidi’’ kādā dzīvnieki atradīsies un kuri tie būs. 2. Dala pienākumus. Skicē ideju. 3. Sāk veidot dzīvnieku miniatūras, kas nav lielākas par divi plaukstu satvērienu. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Veido no plastilīna ▪ Noklāj ar PVA līmi <p>3h-4h</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Nožuvušās dzīvnieku miniatūras sāk krāsot ar guašu krāsām, ņemot smalkas otas. Krāsu izvēle un klājums attiecīgs dzīvnieka dabiskajam izskatam. 5. Nokrāsotās figūras tiek liktas nožūt. 6. Darbs ar kartona kasti, sāk realizēt ideju par to vidi kurā miniatūras atradīsies. 7. Griež un krāso. <p>5h- 6h</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Dzīvnieku miniatūrām ar smalkiem flomāsteriem , tiek zīmēti akcenti. (purniņi, spalvas, acis, ūsas, nagi u.t.t) 9. Pabeidz detalizēti iekārtot dzīvnieku vidi (kartona kasti) 10. Izvieto dzīvniekus to vidē, nobeidz grupas darbu vienā kopīgā redzējumā. 11. Tiek izdomāts darba nosaukums. 12. Novērtē savu un citu ieguldīto darbu.
<p>7. Mācību līdzekļi un materiāli</p>	<p>Grāmatas un žurnāli ar dažādiem dzīvniekiem. Internets.</p> <p>Plastilīns, PVA līme, guašu krāsas, kartona kaste, koka nazīši, otas, ūdens trauks, palete, šķēres, flomāsteri.</p>

<p>8. Vērtēšanas kritēriji</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izveidotā dzīvnieka lielums nepārsniedz divu plaukstu satvērienu. (miniatūra) 2. Proporcijas un krāsu atbilstība reālistiskam dzīvniekam. 3. Sadarbošanās grupā (konsultējas, palīdz, dod padomus, iesaistās) 4. Darba nobeiguma rezultātā dzīvnieki atbilst videi kur tie atrodas.
<p>9. Mācību metodes</p>	<p>Stāstījums, pētnieciskā daļa, praktiskais darbs.</p>
<p>10. Paredzamais rezultāts</p>	<p>Tiek trenētas novērošanas spējas.</p> <p>Nostiprinātas zināšanas, kā vieglāk sadarboties grupā.</p> <p>Gūst pašpārliecinātību par savām spējām.</p> <p>Atkārto proporciju samērus, mācās veidot reālistisku miniatūru.</p> <p>Prot argumentēti pastāstīt par savu darbu.</p> <p>Iemācas novērtēt savu darbu un citu darbu rezultātus.</p>
<p>Piezīmes:</p>	<p>Gala atzīme sastāv no skolotāja vērtējuma par grupas darbu (vērtēšanas kritēriji)</p> <p>+ skolēna pašvērtējums</p> <p>+ vidējais vērtējums no katra skolēna atsevišķi vienam otra darbu.</p>

Vērtēšana

Pirms uzdevuma uzsākšanas skolēni tiek iepazīstināti ar veidošanas uzdevuma kritērijiem. Grupas darbā tiek skatīts vai izveidotās dzīvnieka miniatūras lielums nepārsniedz divu plaukstu satvērienu, vai proporcijas un krāsu izvēle atbilst reālistiskam dzīvniekam. Vērtējums sevī ietver sadarbošanos grupā, proti, - konsultējas, palīdz, dod padomus, iesaistās utt. Darba prezentācija un dzīvnieku atbilstība videi, kur tie atrastos realitātē.

Vērtēšanas kritēriji veidošanas uzdevumam

Vērtēšanas kritēriji	Punktu skaits (maksimālais 2 punkti)
Izveidotās dzīvnieka miniatūras lielums nepārsniedz divu plaukstu satvērienu.	2 punkti
Proporcijas un krāsu atbilstība reālistiskam dzīvniekam.	2 punkti
Sadarbošanās grupā	2punkti
Darba nobeiguma rezultātā dzīvnieki atbilst videi kur tie atrodas.	2punkti
Darba prezentācija	2 punkti

Neskatoties uz skolotājas vērtējumu par grupas darbu, gala vērtējums sastāv arī no skolēnu pašvērtējuma un anonīma vidējā vērtējuma no katra skolēna atsevišķi.

Summējot visus trīs vērtējumus kopā un dalot to ar vērtējumu skaitu (3), skolēns iegūst savu gala vērtējumu.

Stundas gaita

Laiks	Skolotāja darbība	Skolēna darbība
Pirmā stunda 40 min	Skolotāja sagatavo nepieciešamos materiālus stundas uzdevumam. Sagaida skolēnus klasē.	Skolēni ierodas uz stundu, ieņem savas vietas.
10 min	Skolotāja skolēniem izstāsta jauno tēmu, tās mērķi, vēlamo rezultātu un vērtēšanas kritērijus veidošanas uzdevumam. (sk. Veidošanas uzdev. Tabula 2.9.1.) Tiek paskaidrots, ka šis darbs tiks veikts visiem kopā vienā grupā.	Skolēni klausās skolotājas sacītajā. Redzams prieks par iespēju strādāt vienā lielā grupā.

<p>20 min</p>	<p>Aicina, sākumā izpētīt izdales materiālus. Piekodina padomāt, par dzīvnieku vidi, kur tie varētu atrasties un kādi tie būtu.</p> <p>Skolēni tiek aicināti izpaust savas idejas. Uzklausot skolēnu idejas, skolotāja paskaidro iespējamās grūtības, plusus un mīnus katrai idejai. Palīdz nonākt pie labākā varianta.</p>	<p>Skolēni pēta žurnālus un grāmatas, informāciju par dzīvniekiem un to attēlus. Paralēli sāk domāt par vidi, kur tie varētu atrasties.</p> <p>Savā starpā skolēni uzsāk diskusiju. Katram rodas kāda ideja.</p> <p>Pēc nelielas apspriedes, skolēni nonāk pie gala varianta ‘tropu meži’.</p>
<p>10 min</p>	<p>Skolotāja aicina skolēnus noskaidrot un izdomāt dzīvniekus, kas dzīvo tropu mežos.</p>	<p>Uz atsevišķas lapas, skolēni raksta dzīvnieku sarakstu.</p>
<p>5 min</p>	<p>Starpbrīdis. Skolotāja izvādina klasi.</p>	<p>Skolēni dodas starpbrīdī.</p>
<p>Otrā stunda 40 min</p> <p>5 min</p> <p>5 min</p> <p>25 min</p>	<p>Skolotāja aicina turpināt darbu.</p> <p>Skolotāja, aicina skolēnus sadalīt pienākumus un attiecīgās lomas katram.</p> <p>Pēc lomu sadales, skolēni aicināti zīmēt dzīvnieku skices.</p> <p>Skolēniem pēc skicēšanas tiek izdalīts plastilīns. Skolēni tiek aicināti veidot dzīvniekus - dažādās pozās ievērojot ķermeņa proporciju attiecību.</p> <p>Skolotāja atgādina, ka dzīvnieka miniatūras lielums nedrīkst pārsniegt divu plaukstu satvērienu. Piekodina, ka dzīvnieki kuri dzīvo baros, būtu jāizveido vismaz divi.</p>	<p>Skolēni atgriežas no starpbrīža, turpina darbu.</p> <p>Viens no grupas uzņemas līdera lomu un pārskatot sarakstīto dzīvnieku sarakstu. Uzsāk diskusiju par to, kurš kuru no pienākumiem varētu pildīt.</p> <p>Skolēni uzsāk ātru skicēšanu. Savā starpā salīdzina dzīvniekus, noskaidro, kuram padodas labāk kāds no dzīvniekiem.</p> <p>Skolēni sāk veidot dzīvniekus no plastilīna, ievērojot skolotājas izvirzīto noteikumu.</p> <p>Uzdevums skolēniem rit diezgan raiti.</p>

5 min	<p>Pēc dzīvnieku formu izveides, skolotāja aicina tos noklāt ar PVA līmi.</p> <p>Stundas beigās, skolotāja atgādina lai uz nākamo reizi skolēni padomā un sagatavo, kādu pamatni darba noformēšanai.</p>	<p>Pēc figūru izveidošanas, tās tiek noklātas ar PVA līmes kārtu. Skolēni figūras novieto žūšanai.</p> <p>Skolēni ņem vērā skolotājas sacīto.</p>
<p>Trešā stunda 40 min</p> <p>5 min</p> <p>35 min</p> <p>5 min</p>	<p>Skolotāja sagatavo, skolēnu nožuvušos darbus.</p> <p>Skolotāja pastāsta stundās veicamos uzdevumus. Aicina skolēnus sagatavot smalkas otas un guašu krāsas. Tiek piekodināts, ka krāsu izvēle un klājums attiecīgs dzīvnieka dabiskajam izskatam.</p> <p>Nokrāsotās figūras tiek noliktas nožūt.</p> <p>Starpbrīdis. Skolotāja izvādina klasi.</p>	<p>Skolēnu grupa ierodas ar lielu kurpju kasti. Katrs skolēns sameklē savu darbu.</p> <p>Skolēni sagatavo nepieciešamos materiālus. Atrod attēlus ar dzīvniekiem.</p> <p>Tiek uzsākta miniatūru pirmās kārtas krāsošana. Skolēni cenšas ieturēt vienādu tempu, viens otram iesaka nepieciešamos uzlabojumus, vai krāsu izvēli.</p> <p>Skolēni dodas starpbrīdī.</p>
<p>Ceturtā stunda 40 min</p> <p>10 min</p> <p>30 min</p>	<p>Skolotāja aicina skolēnus turpināt darbu.</p> <p>Tiem, kuriem jāpabeidz miniatūras krāsošana ir iespēja to turpināt. Ātrākajiem grupas biedriem tiek dota iespēja uzsākt darbu ar kartona kasti. Veidot vidi, kurā dzīvnieku miniatūras atradīsies.</p> <p>Skolotāja seko līdz skolēnu darbībai. Izsaka komentārus un ieteikumu vieglākiem vai labākiem risinājumiem.</p> <p>Stundas beigas.</p>	<p>Pēc starpbrīža kāds no skolēniem turpina krāsot savu dzīvnieka figūru, cits uzklausa jau nākamās skolotājas norādījumus.</p> <p>Skolēni sāk realizēt ideju par to vidi kurā miniatūras atradīsies. Griež un līmē.</p> <p>Skolēni cītīgi sadarbojas un kopīgi lemj katru darbību vai ieceri attiecībā uz kasti noformēšanu.</p> <p>Skolēni sakārto savu darba vietu, izmazgā otas, noliek darbus žūšanai.</p>
Piektā stunda 40 min	Skolotāja sagatavo skolēnu darbus un materiālus stundai.	Skolēni ar prieku un ieinteresētību ierodas stundā.

25 min	Skolēni tiek aicināti atrast katram savu dzīvnieka miniatūru. Skolotāja pastāsta stundas plānu. Kā akcentēt un pabeigt dzīvnieku.	Skolēni pabeidz dzīvnieku miniatūras. Dzīvnieku miniatūrām ar smalkiem flomāsteriem, tiek zīmēti akcenti. (purniņi, spalvas, acis, ūsas, nagī u.t.t)
15 min	Pēc dzīvnieku miniatūru pabeigšanas, skolēniem tiek uzdots pabeigt dzīvnieku vides iekārtošanu kartona kastē.	Daļa grupas skolēnu, ir pieķērušies kastes dekorēšanas darbam.
5 min	Skolotāja aicina rūpīgi pārdomāt vides veidošanu, tā lai tā atbilst dzīvnieku reālajai videi. Starpbrīdis. Skolotāja izvādina klasi.	Skolēni aktīvi rosās, cits citam palīdz. Laba sadarbība, pilnīgi visi ir iesaistījušies darbā. Skolēni dodas starpbrīdī.
Sestā stunda 40 min	Skolotāja aicina skolēnus turpināt iesākto darbu.	Skolēni turpina darbu.
10 min	Skolēni tiek piekodināti, ka šī ir pēdējā stunda grupas uzdevumam.	Grupās līderis cenšas sadalīt pienākumus visai grupai, tā lai līdz stundas beigām darbs tiktu pabeigts.
15 min	Skolotāja aicina skolēnus iekārtot dzīvnieku miniatūras izveidotajā vidē. Piedomāt pie kompozīcijas.	Skolēni izstāda pabeigtās dzīvnieku miniatūras pa sagatavotās kastes laukumu.
5 min	Skolēni tiek aicināti padomāt par sava darba nosaukumu un nelielu prezentāciju. Pēc darba pabeigšanas, skolotāja uzklausa skolēnus, novērtē darbu.	Uzsāk diskusiju par darba nosaukumu. Skolēni prezentē savu darbu.
10 min	Lūdz skolēnus novērtēt vienam otru grupas darba izpildē.	Skolēni novērtē viens otra ieguldīto darbu, sadarbošanās prasmes un attieksmi. Stundas beigas.

3. UZDEVUMA KOPAS APROBĀCIJA UN IEGŪTIE REZULTĀTI

Pedagoģiskajā izmēģinājumdarbībā Ādažu Mākslas skolā tika realizēti trīs pētnieciskie grupu darbu uzdevumi. Uzdevumus realizēja 4. kursa skolēni gleznošanas un veidošanas stundās.

3.1 Pirmā uzdevuma Alekseja Naumova darba kopijas gleznošanas aprobācija

Kā pirmais no uzdevumiem bija Alekseja Naumova darbu kopijas gleznošana. Pirms uzdevuma, skolēni iepriekšējā nedēļā tika aizvesti uz Alekseja Naumova izstādi “Nebeidzamā ainava”, kur darbus vārēja redzēt klātienē. Lai gan skolēni gaidīja, kādu klasisko vecmeistaru darbus, pēc viņu vārdiem “drūmus portretus ar pļavām fonā”, izstādes apmeklējums tika uztverts diezgan nopietni. Liels bija skolēnu pārsteigums ieraudzīt tik košas lielformāta bildes (A.Naumovs savas gleznas sauc par bildēm). Izstādes laikā skolēni uzdeva vairākus jautājumus par mākslinieku un tā darbiem. Ar prieku izpētīja katru Naumova darbu, dažiem darbiem pat veltot vairākas minūtes. Skolēni nespēja saprast, kā darbi no attāluma spēj izskatīties tik smalki un precīzi, bet apskatot tos tuvāk – tik vieglprātīgi un pavirši. Izstādes apmeklējuma paredzētās pusstundas vietā, tajā tika pavadīta vesela stunda – no tā var secināt, ka bērnu interese ir lielāka, nekā sākumā bija domāts.

Pēc solēnu domām, izstādes apmeklējums bija liels ieguvums, jo tā mainīja viņu domas par mākslu un muzeju apmeklējumiem. Viņuprāt, darbi esot bijuši iedvesmojoši, taču kā mīnuss tika minēts izstādes apjoms – tā varēja būt lielāka un bagātīgāka. Kā viens no skolēnu uzdevumiem izstādē, bija iemūžināt fotogrāfijā savu mīļāko gleznojumu no redzētā.

Apkopojot skolēnu favorītus, gleznošanas uzdevumā Alekseja Naumova darbu kopijām tika izvēlēti Jardin des Plantes, Baltā māja Venēcijā. Atspīdums un Angles Palace. Naumov. darbi. Skolēnos pēc uzdevuma izstāstīšanas radās liels prieks, ka būs iespēja gleznot kopiju. Pirmajā gleznošanas stundā skolēni izlozes kārtībā tika sadalīti trīs netīšās grupās, divās grupās pa trim un vienā pa četriem skolēniem. Skolēni grupu sadali uztvēra godīgi, jo katrs lozēja savu lapu ar Alekseja Naumova darba fragmentu. Sasēžoties atbilstoši pa darba fragmentiem, izveidojās trīs grupas.

Pirmajā stundā katras grupas uzdevums bija nomērīt kartonu, saprast mērogu attiecībā pret izdalīto fragmenta attēlu. Grupa "Baltā māja Venēcijā. Atspīdums." (turpmāk tekstā BMVA) uzreiz izvirzīja sev līderi (labāko matemātiķi), kurš ātri varēja saprast kā mērīt un noteikt attiecības gleznojumā. Skolēnu iegūtais rezultāts mērogam bija 1:2. Tikmēr otrā grupā "Jardin des Plantes" (turpmāk tekstā JDP) biedri vēl strādāja katrs pats par sevi. Trešā grupa "Angles palace. Naumov." (turpmāk tekstā APN) centās sadarboties kopā.

Pēc mēroga un proporciju atrisināšanas skolēni uzsāka zīmēšanas daļu. Pēc katras līnijas novilkšanas, kura beidzās līdz ar kartona malu, skolēni steidza likt kopā darbus, lai pārbaudītu, vai ir viens augstums un forma ir ievērota. Skolēniem šis process šķita aizraujošs. Problēmas sagādāja vajadzīgo krāsu uzjaukšana, skolēni apjuka un lūdza pēc palīdzības viens otram. JDP grupa vienojās, ka katrs jauc citu toni un savā starpā mainās ar to, lai visiem būtu vienota krāsa. Tikmēr BMVA grupā parādījās vēl viens līderis, kas samazināja grupas kopējo darba tempu un tādējādi sāka rasties dažādi konflikti, saistībā ar uzdevuma izpildi. Taisnības meklēšana bija aktuālāka par darba turpināšanu. Dažbrīd starp skolēniem varēja just dusmas nespējot uzjaukt vajadzīgo toni, vai lielu gandarījumu brīžos, kad fragmentus saliekot kopā veidojās vajadzīgais attēls. Skolēni gleznošanas daļu uztvēra diezgan nopietni. Norādījumus un uzdevuma nosacījumus izprata pareizi. Vajadzības gadījumā prasīja pēc palīdzības, bet principā centās savā starpā noskaidrot un risināt radušās problēmas.

Pēc nepārtrauktas darba salīdzināšanas ar oriģināldarbu grupas pakāpeniski nonāca līdz pēdējai stadijai, kad darbam pāri ar smalku otu vilka triepienus un nianses. Šajā darba stadijā skolēnos bija jūtams sagurums un motivācijas zudums. Skolēni vēlējās ātrāk darbu beigt, kā arī dusmojoties viens otram izteica kritiku, lai ātrāk strādā un nekrāso pāri malām. Darba beigās visas trīs grupas novērtē viens otru grupā, kā arī citu grupu veikumu. Skolēni atzīst plusus, ka darbs ir interesants, jautri strādāt grupā, taču, kā mīnus min sarežģītību, jo precīzu krāsu un formu kopija ir ļoti grūts darbs. Skolēni izteica vēlēšanos, pēc vēl kāda grupas darba, taču ne tik atbildīga un gara. Viena no grupām (BMVA) atzina, ka nekad nevēlētos strādāt tādā grupas sastāvā, kā tas tika izlozēts.

Skolēnu vērtējumi vienam par otru grupā tiek apkopoti un izrēķināts vidējais aritmētiskais vērtējums. Attiecīgi grupām vienai par otru arī tiek izrēķināts vidējais aritmētiskais vērtējums. Piemēram, $8 + 7 + 9 + 8 = 32$ (summa) / 4 (vērtējumu skaits) = 8

Skolēnu mācību sasniegumu vērtējums

Grupu nosaukumi	BMVA grupa			JDP grupa			APN grupa			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Skolēni	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Skolotāja vērtējums individuāli	8	10	10	7	8	9	8	8	8	7
Skolotāja vērtējums grupai	8	8	8	10	10	10	9	9	9	9
Skolēnu savstarpējais vērtējums grupā	8	9	8	8	7	9	8	8	9	8
Grupu savstarpējais vērtējums	10	10	10	9	9	9	9	9	9	9
Gala atzīme	8	9	9	8	8	9	8	8	9	8

Izsecinot grupas darba gaitu un apskatot iegūtos rezultātus, var spriest, ka uzdevums ir noritējis diezgan veiksmīgi. Neskatoties uz nelieliem konfliktiem darba gaitā un kļūdām darba rezultātos, skolēniem ir bijusi lieliska pieredze. Paši ar kritisku aci spēja saskatīt un atzīmēt sava darba kļūdas. Iemācījās kā rīkoties sarežģītās nestandarta situācijās, sadarboties un izteikties. Gaidītais rezultāts realizējās, skolēniem ir priekšstats par ainavas kompozīcijas veidošanu, kontrastu lietojumu mākslas darbos, spēja saskatīt horizontu ainavā, kā arī zināšanas par krāsu salikumiem mākslas darbos un to reprodukcijās.

3.2 Otrā uzdevuma gleznošana mūzikas pavadījumā aprobācija

Otra uzdevuma ietvaros skolēni dalās četrās brīvprātīgās grupās, kur gleznošana noris mūzikas pavadījumā. Sākumā skolēni klasē ienāk neizpratnē, ieraugot uz katra galda stāvam vienu A1 izmēra lapu. Ap galdu apsēžas četri skolēni, kas skaitās viena grupa. Skolēni sasēžas

pa draugu bariņam. Paziņojot, ka gaidāms grupas darbs skolēniem redzams smaids uz lūpām, visi ātri sagatavojas stundai un ir gatavi uz klausīt uzdevuma nosacījumus.

Pēc uzdevuma uz klausīšanas jūtama skolēnu ieinteresētība, uzdevums grupām ir viegli saprotams. Uzliekot pirmo skaņdarbu, skolēni kļūst nedaudz nesavaldīgi, emocijas ņem virsroku lielākoties visi sāk smieties. Atkārtojot, ka pirmo skaņdarbu noklausās, bet pie otrā sāk gleznot, skolēni sakoncentrējas un otro reizi dzirdot mūziku cenšas iedvesmoties un sāk gleznot.

Pēc otrās Mocarta atskaņošanas reizes, skolēniem tiek lūgts piecelties un samainīties ar vietām pulksteņrādītāja virzienā. Tas skolēnus atkal iedzen neizpratnē un ieinteresētībā. Tiek uzdoti jautājumi un pretī tiek sniegtas atbildes par turpmākajām darbībām. Krāsu izvēle paliek ar vien piedomātāka, skolēni izsakās, ka uzdevums ir iepaticies un vēlās turpināt. Nākošo skaņdarbu pavadījumā skolēni jau ir iepraktizējušies un pirmās kārtas skaņdarba atskaņošanas laikā aizver acis, pacietīgi klausās. Viena no grupām paliek ar vien kreatīvāki un sāk gleznot ar pirkstiem.

Atskatot skaņdarbam trešo reizi, skolēni jau ir atvērušies, klasē valda pilnīgs klusums. Kad pēdējais skaņdarbs ir noklausīts, skolēni tiek aicināti izdomāt sava darba nosaukumu un izdomāt nelielu prezentāciju. Skolēnos vairs nav jūtama vienaldzība, katra grupa ir saliedējusies. Kāds cenšas darbam pielikt vēl pēdējos akcentus, kas citiem grupas biedriem izraisa pārmetumus, jo laiks darbam visiem atvēlēts vienāds.

Grupas prezentē savus darbus izsakoties, ka uzdevumā interesantākā bija mūzikas klausīšanās, kuru nekad nebija dzirdējuši. Kā otru plusu grupas izteica, sēdvietas maiņu un iepriekšējā darba turpināšanu, tas esot palīdzējis fantāzijai raisīties plašāk. Pirmais skaņdarbs esot raisījis prieku un krāsainību, otrs naidu, dusmas un viltību, taču trešais skolēniem licies romantisks, viegls un gaisīgs.

Kopumā grupas darbu novērtēja pozitīvi, jo klasē bija jūtama patīkama, nespriegta atmosfēra. Darbus skatīt 4. pielikumā.

Darba prezentācijās iegūtie rezultāti

VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI	GRUPAS NOSAUKUMS Iegūtais punktu skaits			
	‘‘Krāsainā nāve’’	‘‘Mūsu fantāzija’’	‘‘Abstraktā pasaule’’	‘‘Krāsainais saulriets’’
Grupas darba nosaukums	1 punkts	1 punkts	1 punkts	1 punkts
Grupas darba nosaukuma pamatojums	1 punkts	1 punkts	2 punkti	2 punkti
Uzdevuma plusi	2 punkti	2 punkti	2 punkti	2 punkti
Uzdevuma mīnusi	2 punkti	2 punkti	2 punkti	2 punkti
Iegūtā pieredze	1 punkts	1 punkts	1 punkts	2 punkti
Valodas kultūra	1 punkts	1 punkts	1 punkts	1 punkts
Kopējais punktu skaits:	8 punkti	8 punkti	9 punkti	10 punkti

Vērtēšanas rezultātā, lielākā nozīme ir nevis grupas gala rezultātam, bet gan procesam, kā līdz šim rezultātam skolēni ir nonākuši. Tiek vērtēta grupas disciplīna, vienots veselums, uzdevuma nosacījumu ievērošana, kopējā attieksme un spēja prezentēt savu darbu.

Gala vērtējums sastāv no grupas darba vērtējuma un darba prezentācijas vērtējuma vidējā rezultāta. Formula: (grupas darbs + prezentācija) / 2 = gala vērtējums.

Ja vidējais vērtējums dalot ir ar komatu, tad skolotāja skatās uz grupas darba gleznojuma rezultātu.

Skolēnu mācību sasniegumu vērtējums

Vērtējumi	GRUPAS NOSAUKUMS			
	“Krāsainā nāve”	“Mūsu fantāzija”	“Abstraktā pasaule”	“Krāsainais saulriets”
Uzdevuma izpilde	7	8	9	10
Darba prezentācija	8	8	9	10
Gala vērtējums:	8	8	9	10

Redzot radošā darba sasniegto rezultātu katrai grupai, varēja secināt, ka grupām krāsu izjūta piemīt. Grupu prezentācijas bija argumentētas un viegli saprotamas, iespējams nosaukumi nebija pilnībā pielīdzināmi darba rezultātam, taču stāstījums pārlicināja. Skolēnu secinājumi par darbu bija patīkami un raisīja gandarījumu. Paredzamais rezultāts tika sasniegts. Skolēniem ir priekšstats par krāsu saskaņu, tie jauc blakus krāsas un pēc savas iedvesmas no klasiskās mūzikas spēj veidot dekoratīvas kompozīcijas.

3.3 Trešā uzdevuma dzīvnieku miniatūru veidošana aprobācija

Trešais grupas darbs tika uzdots veidošanas nodarbībā. Skolēnu uzdevums bija veidot dzīvnieku miniatūras. Visi skolēni kopā bija viena liela grupa, kura sastāvēja no septiņiem cilvēkiem. Pēc uzdevuma izklāsta skolēni tika ieinteresēti, tieši ar to, ka drīkst strādāt visi kopā vienā lielā grupā un paši izlemt kādus dzīvniekus un kādā vidē tos veidos. Šķirstot žurnālus, grāmatas un meklējot informāciju internetā, aktīvi dalījās ar ieteikumiem, par iespējamo dzīvnieku sastāvu, līdz ātri vienojās par kopīgu tematu - veidot tropu mežos mītošos dzīvniekus.

Pašu izvēlēta tēma skolēnus ļoti iepriecināja, jeb skolēnu pašu vārdiem sakot, “beidzot ir iespēja veidot ko gribam”. Grupā katrs skolēns pats lēma ko veidos, taču pirms jebkādas rīcības visi komunicēja savā starpā. Kad darba gaitā skolēni nonāca līdz dzīvnieku miniatūru veidošanai, skolēni paturēja prātā, katru uzdevuma nosacījumu un centās noteikumus

nepārkāpt. Izpalīdzēja viens otram aizdodot materiālus, pamācīja izveidot, kādu sarežģītāku formu. Skolēnu starpā valdīja sadarbošanās spēks, attieksme bija nevainojama. Paši risināja, jebkuru jautājumu un centās būt pēc iespējas patstāvīgāki.

Kopā skolēni tikās trīs reizes, katrā no tām klasē nāca ar smaidu un prieku. Uz pēdējām stundām skolēni paši noorganizēja kartona kurpju kasti, kur paredzēja gatavot vidi, kurā dzīvnieki atradīsies. Tātad skolēnu sadarbošanās notika arī ārpus stundām. Pēdējo stundu ietvaros, kad miniatūrām bija nepieciešams izzīmēt smalkus akcentiņus (purniņus, ūsas, spalvas, acis, nagus), skolēni nebaidījās uzklausīt kritiku un citiem tādu sniegt. Beidzamajā daļā, kur tiek noformēta kartona kaste, skolēni aktīvi rosījās, kāds ārā gāja lasīt koku zariņus, cits veidoja koka stumbru, vēl kāds sēja liānu lentes pie zariem. Klasē valdīja radošais gars, kas nerima skolēnos līdz pat stundas beigām.

Kad skolēni īsi prezentējot stāstīja par savu darbu, minēja, ka paši jūtas ļoti sadraudzējušies savā starpā un attēloto kopumu varētu pielīdzināt paši savai grupai. Uzdevums esot paticis un labprāt veidošanas stundās nodarbotos ar kaut ko līdzīgu šim. Kā galvenais pluss tika izcelts darbs grupā. Kā mīnusu skolēni minēja īso laiku, jo atvēlētās sešas mācību stundas esot paskrējušas ļoti ātri.

Neskatoties uz skolotājas vērtējumu par grupas darbu, gala vērtējums sastāv arī no skolēnu pašvērtējuma un anonīma vidējā vērtējuma no katra skolēna atsevišķi. Darbu skatīt 5. pielikumā.

3.4. tabula

Skolēnu mācību sasniegumu vērtējums

Skolēni	1	2	3	4	5	6	7
1	X	8	10	9	7	6	7
2	7	X	7	8	8	7	8
3	8	8	X	8	8	8	8
4	7	7	6	X	5	7	9
5	10	9	10	7	X	9	7
6	8	8	7	7	8	X	10
7	9	8	7	9	8	7	X
Skolotāja vērtējums grupai	10	10	10	10	10	10	10

Skolēnu pašvērtējums	9	8	8	7	8	10	9
Gala vērtējumi	8	7	7	7	7	7	8

Skolēnu darba rezultāts runā pats par sevi. Darbs ir kvalitatīvs, kreatīvs un spožs. Skolēni 6 mācību stundu rezultātā ir uzlabojuši novērošanas spējas, nostiprinājuši zināšanas, iemācījušies sadarboties grupā, guvuši pašpārliecinātību par savām spējām, iemācījušies novērtēt savu un citu ieguldīto darbu. No veidošanas viedokļa atkārtājuši proporcijas, mācījušies veidot miniatūras un reālistiskus tēlus. Svarīgi atcerēties, ka ir spējuši argumentēti pastāstīt par savu paveikto darbu.

3.1. att. **Grupu darbu noderešana nākotnē**

Skolēnu sākotnējais pārākais viedoklis par to, ka grupu darbi tiem noderēs nākotnē (sk. att. 3.1.) , beigās attaisnojas, un visi, kas sākumā par to šaubījās, beigās savas domas ir mainījuši un piekrīt, ka tas ir ļoti labs veids kā mācīties un apgūt ko jaunu.

NOBEIGUMS

Pusaudža vecums ir viens no sarežģītākajiem cilvēka dzīvē. Šajā laikā bērns lēnām veidojas par to cilvēku, kas viņš būs nākotnē. Šajā laikā tiek apgūtas visas dzīvei nepieciešamās prasmes un viena no tām – prasme mijiedarboties un komunicēt ar citiem cilvēkiem.

Iepazīstoties ar teoriju par grupu darba organizēšanu bija iespēja saprast, kā pareizāk pielietot grupu darba metodi. Cik svarīgi ir vairāki faktori, kuri ir jāievēro sekmīgam un produktīvam darba rezultātam. Realizējot trīs dažādas uzdevuma kopas, skolēniem Ādažu mākslas skolā bija iespēja sastrādāties radošā grupas darbā. Darbu rezultātā, skolēni ne tikai apguva vajadzīgo mācību tēmu, bet arī pilnveidoja savas sadarbošanās prasmes.

Mācību process kopumā bija veiksmīgs, skolēni ieguva jaunas zināšanas kā arī nostiprināja jau uzkrātās prasmes un iemaņas radošajā darbībā. Stundās bija jūtams mērķtiecīgums, izpratne par notiekošo, sistemātiskums un secīgums. Tika pielietotas dažādas metodes - mācību ekskursija, stāstījums, pētnieciskā daļa, praktiskais darbs, radošs darbs grupā, un radīta pozitīva attieksme stundās.

Autore saprata, cik svarīga loma mācību procesā ir pašai skolotājai, kura ar radošu pieeju veicina skolēnu personības izaugsmi un izpratnes veicināšanu tēmas ietvaros. Mācību procesā skolotāja sniedz informāciju un veicina skolēnu mērķtiecīgu darbību vizuālās mākslas stundās. Svarīgi, lai skolēns labi izprot praktisko uzdevumu. Kā arī vizuālās mākslas stundās ir svarīgi celt skolēnu pašapziņu, radīt ticību saviem spēkiem un nebaidīties no tā, ka var pieļaut kļūdas.

Autore norāda, ka diplomdarba izvirzītais mērķis ir sasniegts. Tika izpētītas grupu darba organizēšanas iespējas mākslas skolā gan gleznošanas, gan veidošanas apgūvē.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS

1. Andersone, Rudīte. (2001) *Pusaudžu sociālo prasmju veidošanās*, Raka
2. Austruma, Spodra., Savicka, Sarmīte. (2000) *Konsultants vizuālajā mākslā pamatskolai*
3. Ādažu mākslas un mūzikas skolas *mācību programma*
4. Baldunčiks, J. (1999) *Svešvārdu vārdnīca*, Rīga, Jumava
5. Brzakalik, K. (1993) *Life in a Democratic Society: A Primary School Civics Course for Poland*. – Washington, USA
6. Christensen, Roland. (1987) *Teaching and the Case Method*
7. Christensen., Clayton, M., Horn, Michael, B. & Johnson, Curtis, W. (2008) *Disrupting Class How Disruptive Innovation Will Change the Way the World Learns*
8. Fišers, R. (2005) *Mācīsim bērniem domāt*, Raka
9. Flew, A. (1957) *Thinking about Thinking*
10. Grigule, Ligita., Silova, Iveta., (1998) *Mācīsimies sadarboties*, Kooperatīvā mācīšanās, vērtēšana, lomas klasē, Rīga
11. Houte Culture. (1969-1994) *General Idea a Retrospective*, jrp/ringier
12. Jansson, I. (1992) *Creating citizens, International Studies in Sociology of Education*
13. Jaques, David. (2000) *Learning in Groups, A Handbook for improving group work*. Third edition. Kogan page.
14. Jurgena, Inese. (2002) *Vispārīgā pedagogija* Otrais papildinātais izdevums, Rīga
15. Lapiņa, Liesma., Rudiņa, Vija., (1997) *Apgūsim demokrātiju interaktīvās mācīšanas metodes*, Apgāds ‘‘Zvaigzne ABC’’
16. Latvijas Nacionālais Kultūras centrs, *Mācību priekšmetu programmas un vadlīnijas*
17. Markova, A. (1998) *Mācīsimies sadarboties*, Mācību grāmata, Rīga
18. Martinsone, Kristīne., Mihailova, Sandra., Mihailovs, Ivans, Jānis., Majore- Dūšele, Indra., Paipere, Mirdza. (2008) Rīgas Stradiņa Universitāte mākslas terapijas akadēmiskā skola, *Mākslu terapija un tās attīstības konteksti*, Rīga
19. Martinsone, Kristīne., Miltuze, Anika. (2015) *Psihologija 2 Personība, grupa, sabiedrība, kultūra*, Zvaigzne ABC
20. Naumovs, Aleksejs. (2018) *dd/mm/gggg*
21. Peters, R. (1988) *Civic Education in a Democracy, Theory into Practice*
22. Reids K.E., *Sociālā darba prakse grupās*
23. Rubana, I., M. (2004) *Mācīties darot*, RAKA

24. Širina, Anita. (2016) *Grupu darba metodes izmantošana skolā*, Metodiskais līdzeklis, AISMA
25. Udodova, Inta. (2016) *Ievads Mūzikas Teorijā*
26. Zaiceva, Ā. (2004) *Mācību stundu modelēšanas materiāli*

PIELIKUMI

1. pielikums: Anketa, grupu darbi

Apvelc vai aizpildi prasīto!

Meitene / Zēns _____
Kurss _____

1. Vai mācies Ādažu mākslas un mūzikas skolā no 1.kursa?

Jā Nē (no ____kursa)

2. Kāda veida saistība Tev ir bijusi ar mākslu, pirms mākslas skolas?

3. Kā Tu novērtētu savas spējas gleznot, zīmēt, veidot un radoši darboties mākslā?

4 5 6 7 8 9 10

4. Vai mākslas skolā esi piedalījies grupu darbos?

Jā Nē

5. Tev labāk patīk pildīt uzdevumu individuāli vai grupā?

Individuāli grupā

6. Tev labāk patīktu grupā strādāt ar :

draugiem paziņām nepazīstamiem cilvēkiem nav nozīmes ar ko

7. Nosauc divus plusus strādājot grupā!

1. _____

2. _____

Nesaskatu plusus.

8. Vai esi uzticams strādājot grupā? (iekļaujies termiņos, pildi uzdoto, iesaisties pēc iespējas vairāk, palīdzi citiem)

Jā Nē

9. Kā Tu novērtē savu attieksmi, strādājot grupā?

4 5 6 7 8 9 10

10. Vai piekrīti, ka pildot uzdevumu grupā visiem skolēniem ir jāizdara vienlīdzīgs darba daudzums?

Piekrītu Daļēji piekrītu Nepiekrītu Daļēji nepiekrītu

11. Nosauc divus mīnus, strādājot grupā!

1. _____

2. _____

Mīnus nav

11. Vai esi piedalījies grupu darbā, kur Tu ieguldīji darbu daudz vairāk kā citi?

Jā Nē

12. Vai esi piedalījies grupu darbā, kur Tu ieguldīji darbu daudz mazāk kā citi ?

Jā Nē

13. Vai labprāt uzņemies vadītāja (līdera) lomu grupu darbā?

Jā Nē

14. Vai piekrīti, ka nopelnītā atzīme par grupas darbu ir godīga pret visiem grupas dalībniekiem?

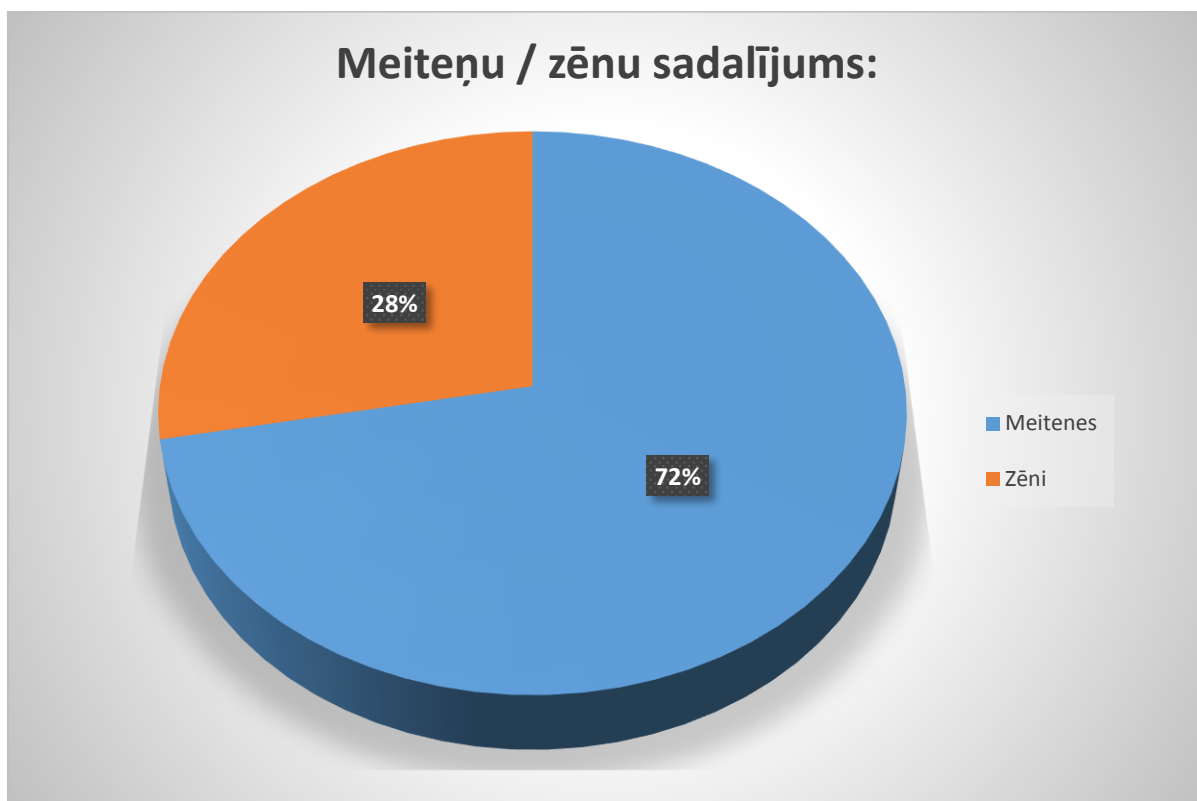
Piekrītu Daļēji piekrītu Nepiekrītu Daļēji Nepiekrītu

15. Vai dalība grupu darbos Tev noderēs nākotnē?

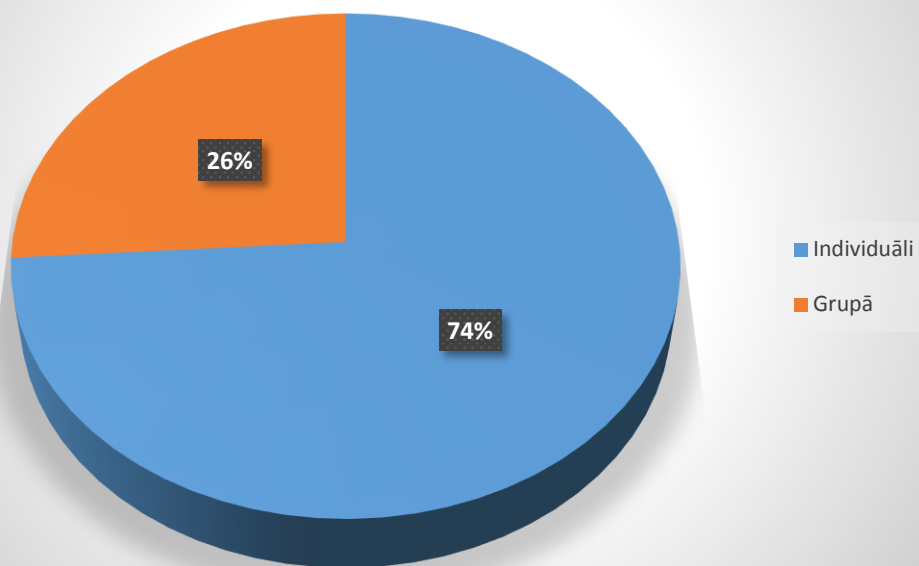
Jā Nē

PALDIES ! 😊

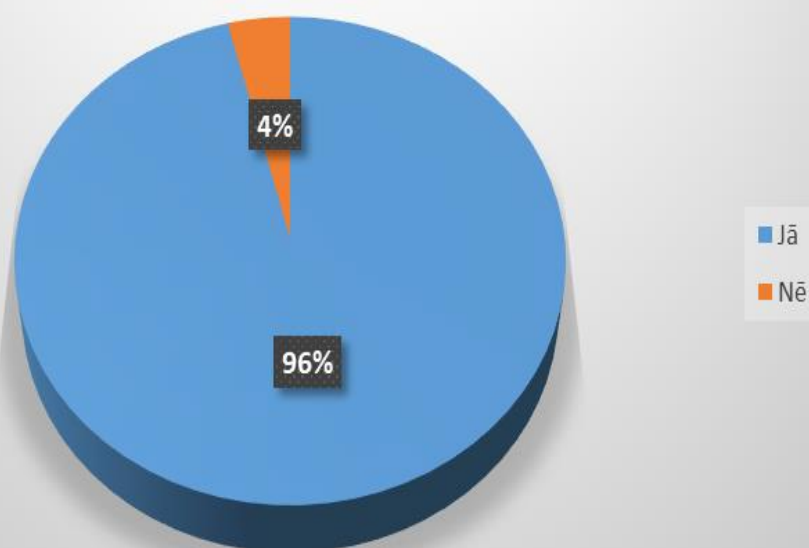
2. pielikums: Anketēšanas rezultātu diagrammas

Vai skolēnam labāk patīk pildīt uzdevumu
individuāli vai grupā:

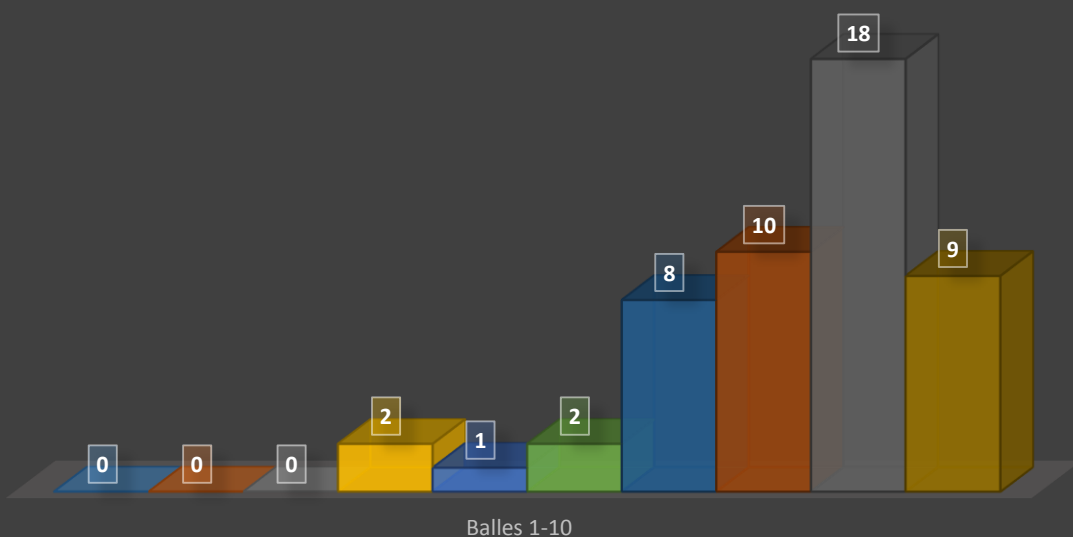

Vai skolēns uzskata, ka viņš ir uzticams,
strādājot grupā:

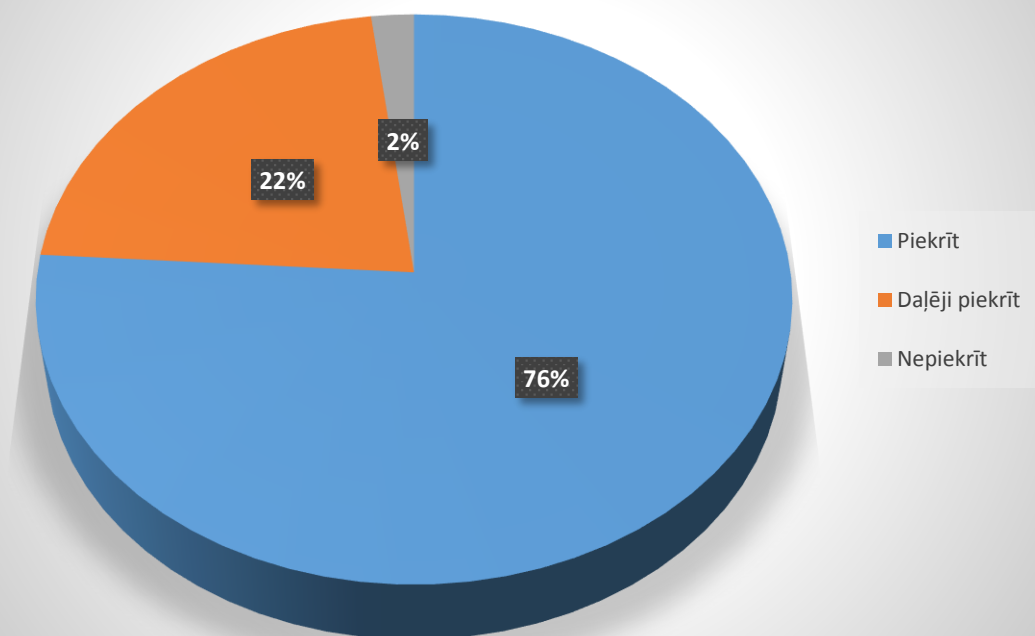

SAVAS ATTIEKSMES NOVĒRTĒJUMS STRĀDĀJOT GRUPĀ:

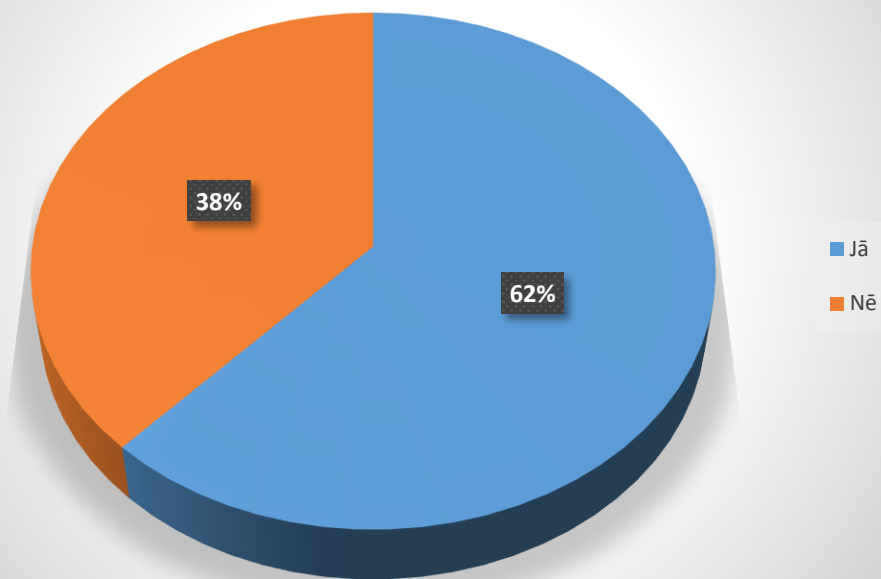
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

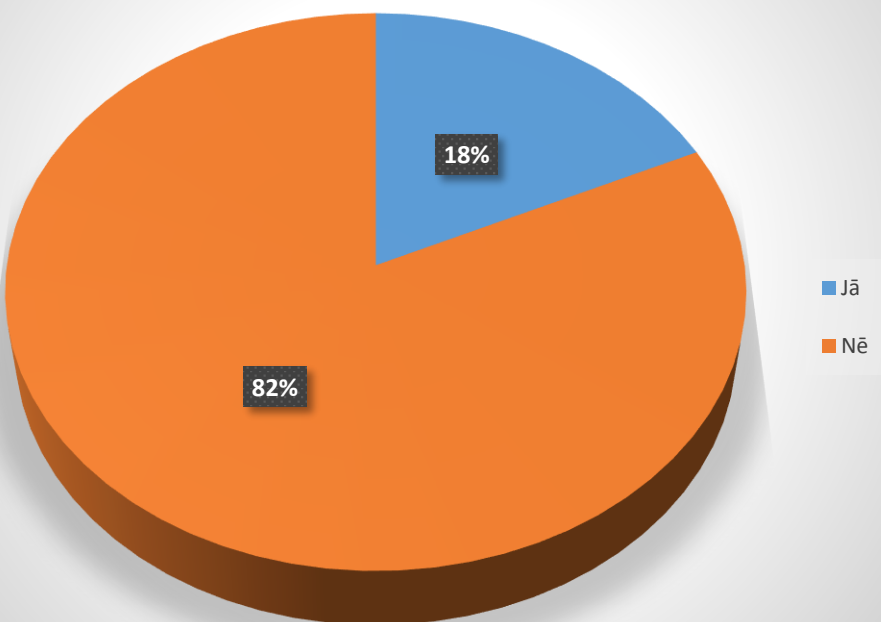
Vai skolēns piekrīt, ka pildot uzdevumu grupā visiem skolēniem ir jāz dara vienlīdzīgs darba daudzums:

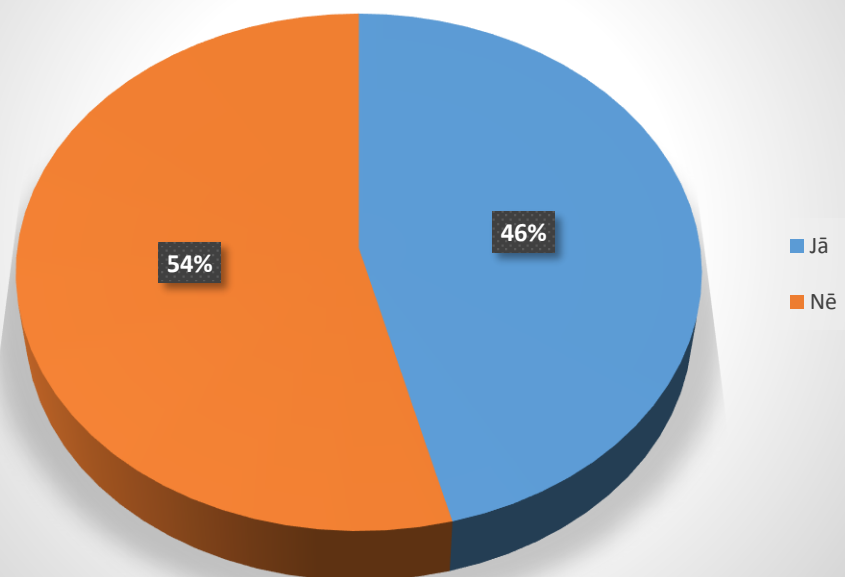
Vai pēc skolēna domām viņš ir piedalījies grupu darbā,
kurā viņš ir ieguldījis vairāk darba nekā citi:

Vai pēc skolēna domām viņš ir piedalījies grupu darbā,
kurā viņš ir ieguldījis daudz mazāk darba nekā citi:

Vai skolēns labprāt uzņemas vadītāja lomu grupu darbā:

3. pielikums: Alekseja Naumova darbi kopijas gleznošanā

Angles Palace. Naumov.

Baltā māja Venēcijā. Atspīdums.

Jardin des Plantes.

Alekseja Naumova biogrāfija

Mākslinieks, Aleksejs Naumovs ir dzimis 1955.gada 10. janvārī. Speciālo izglītību ieguvis sākotnēji mācoties no 1968 gada līdz 1974 gadam Jāņa Rozentāla mākslas vidusskolā. Turpinājis mācības no 1974 gada līdz 1980 gadam Latvijas Mākslas akadēmijā, monumentālās Glezniecības nodaļas profesora Induļa Zariņa vadībā, kur ieguvis Mākslinieka gleznotāja, pedagoga diplomu. Pēc tam turpinājis savas mācības Profesora Eduarda Kalniņa meistardarbnīcā. Viņš saņēma Francijas valdības piešķirtu stipendiju, lai studētu glezniecību Parīzē. Naumovs ir bijis Latvijas Mākslas akadēmijas pasniedzējs un kopš 2007. gada ir tās rektors, aktīvi darbojas Latvijas kultūras dzīvē, daudzu konkursu žūrijas loceklis, bijis Latvijas Republikas kultūras atašejš Francijā un viesprofesors vairākās Eiropas mākslas akadēmijās. Viņš ir iniciators, vadītājs, apmaiņas programmu organizators un izstāžu kurators dažādiem mākslas projektiem Itālijā, Sicīlijā, Francijā, Japānā, Vācijā, Austrijā, Nīderlandē, Spānijā, Grieķijā, Krievijā un ASV. Naumovs ir izcils plenērists. Viņš ir regulāri piedalījies izstādēs kopš 1979. gada, ir piedalījies un organizējis vairāk kā 50 grupu izstādes un mākslas projektus, veicinot studentu radošās aktivitātes un attīstot starptautiskos kontaktus un sadarbību ar mākslas akadēmijām dažādās pasaules daļās. Naumovam ir bijušas 60 personālizstādes.

Gandrīz divdesmit gadus Naumovs regulāri ir izveidojis dažādas publikācijas par Latvijas Mākslas akadēmijas mācību darbu, profesionālo darbību un sasniegumiem. Daudzi no šiem grāmatu projektiem ir izveidoti sadarbībā ar grāmatu dizaina meistarū Aivaru Sprūdžu. Svarīga grāmata Latvijas mākslas vēsturē ir Latvijas Mākslas akadēmijas jubilejas albums (A. Naumovs, A. Sprūdžs, J. Blanks, Latvijas Mākslas akadēmija, 1921-1996, R. : Jāņa Sēta, 1996), kurā autori iepazīstināja ar jauniem dizaina principiem, izveidojot oriģinālu un kvalitatīvu publikāciju. Sadarbībā ar A. Sprūdžu viņš izveidoja izcilu A. Paegles ilustrētu grāmatu dizainu, kas regulāri uzvarējis konkursos (M. Cielēna. "Pilsētas pasakas un pasaules pasakas". : Preses Nams, 2001, M. Cielēna. "Kad karaliene bija Rīgā" R. : Jāņa Rozes apgāds, 2001, un daudzi citi). Naumova ieguldījums bērnu grāmatu ilustrācijā nopelnīja viņam nomināciju 2008. gada Jāņa Baltvilka balvai. Viņa gleznotas ilustrācijas M. Rungulīša grāmatā "Pasaka par Tebras bebru" R. : Pētergailis, 2007 ieguva viņam īpašu balvu par bērnu literatūras ilustrācijām 2007. gada konkursā par grāmatu. 2003. gada viņam tika piešķirta otrā balva par viņa darbu pie M. Cielēnas grāmatas "Pasakas par diviem. R. : ALIS, 2003.

Grāmata tika iekļauta Starptautiskās jaunatnes bibliotēkas Baltajās debesu sarakstā (Minhene), un par šo grāmatu Naumovs tika iekļauts 2006. gada IBBY godalgas sarakstā.

2011. gada sākumā tika publicēta M. Cielēnas jaunā grāmata " Princese Aurēlija un kokspoki ", kurā visas ilustrācijas bija gleznojis Naumovs (izveidoti A. Sprūdžs, R. Liepiņš, Princese Aurēlija un kokspoki, R .: SIA Lietusdārzs, 2011). Burvju pasaka iedvesmoja Alekseja Naumova gleznas un padarīja šo pasaku grāmatu līdzīgu grāmatai par mākslu. Šī grāmata tika nominēta un saņēma pirmo vietu grāmatu mākslas konkursā Zelta ābele 2010, kā arī Jāņa Baltvilka 2011. gada grāmatas mākslas balvu. Par šo grāmatu Naumovs tika iekļauts 2012. gada IBBY Pasaules ilustratoru goda sarakstā.

4.pielikums: Skolēnu darbi – Gleznošana mūzikas pavadījumā

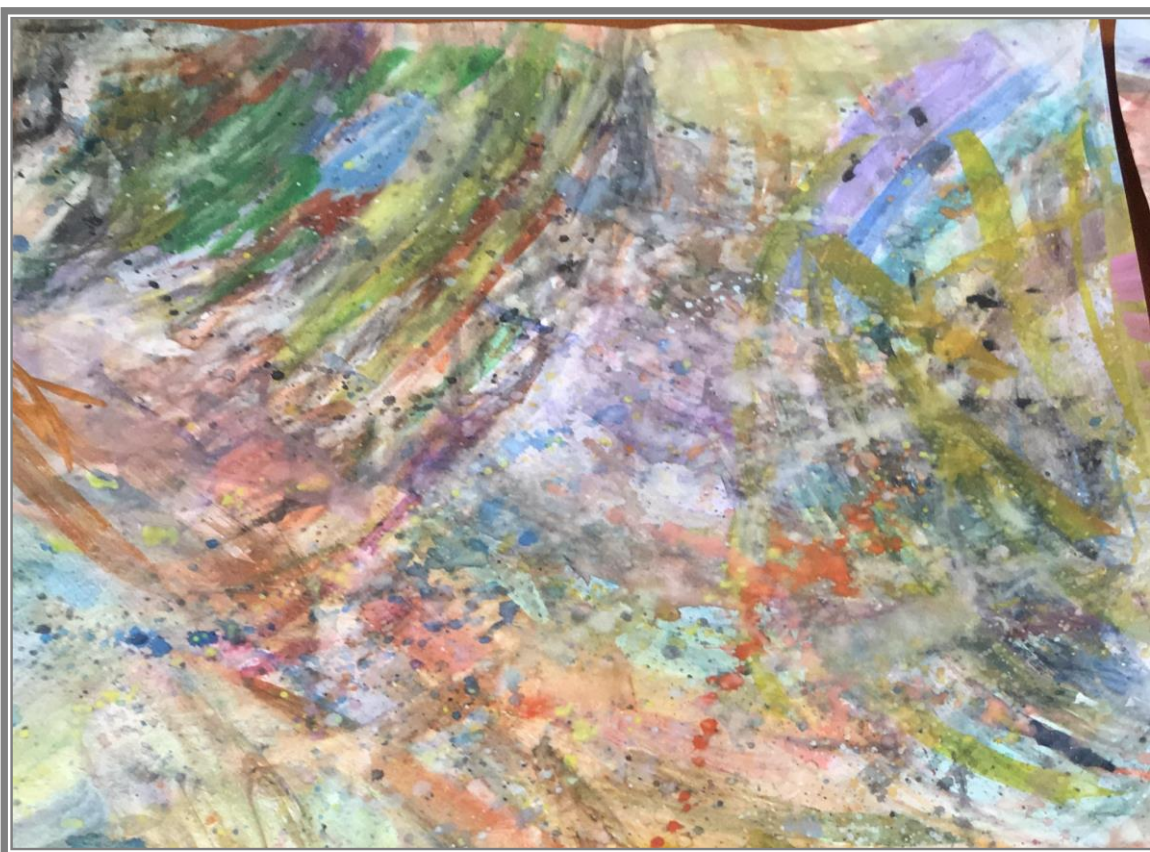
“Krāsainā nāve” 1. grupa

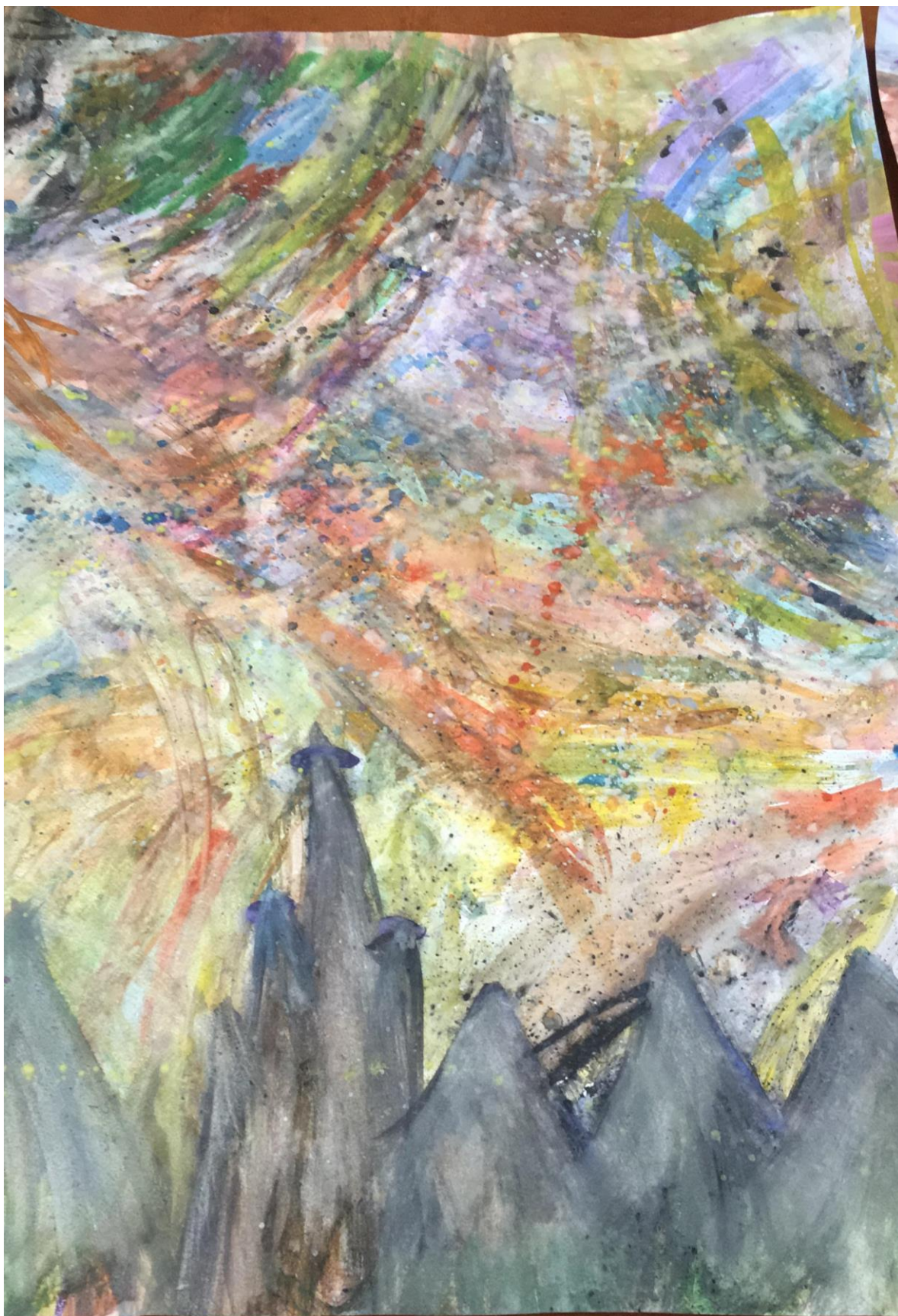
“Mūsu fantāzija” 2. grupa

“Abstraktā pasaule” 3. grupa

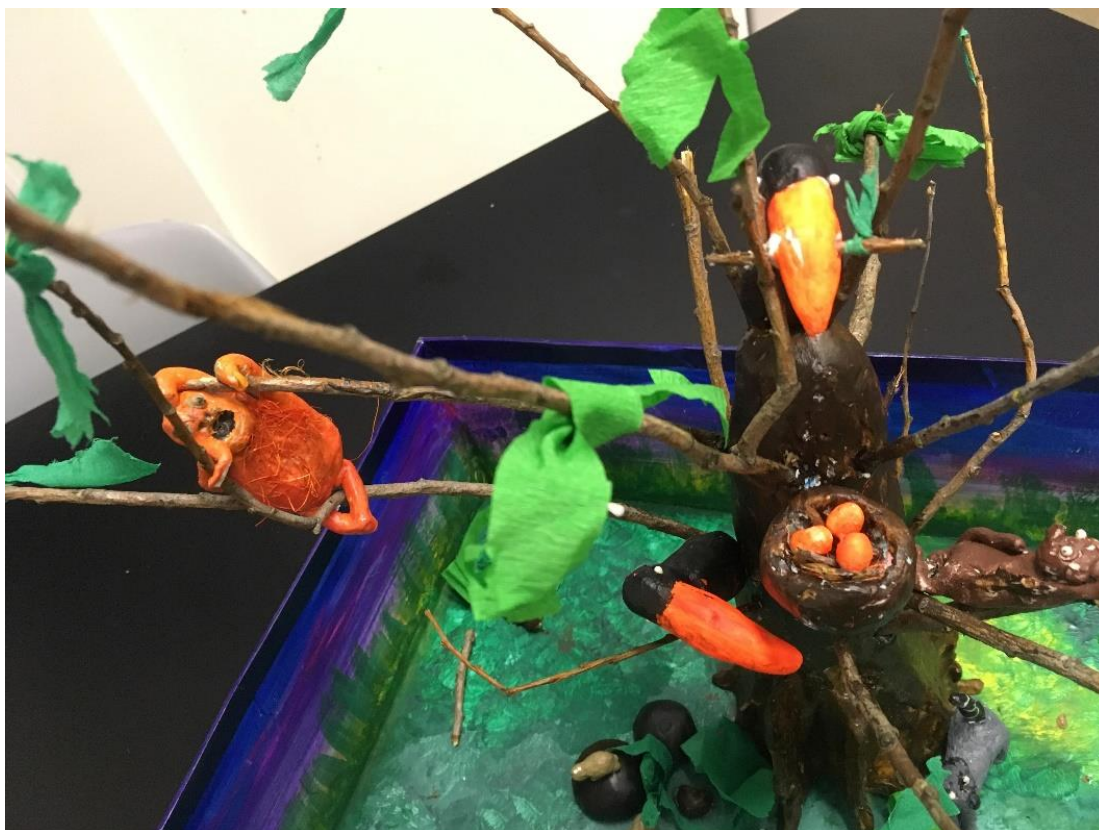

“Krāsainais saulriets” 4.grupa

5. pielikums: Skolēnu darbi veidošanas apgūvē.

Tropu mežs.

Diplomdarbs „Grupu darbu organizēšana gleznošanas un veidošanas apgūvē mākslas skolā” izstrādāts

LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātē fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai. Nevēlos lai manu darbu publisko.

Autors: _____ Annija Kokoreviča

(paraksts)

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: asociētā profesore Māra Urdziņa- Deruma _____ ._____.2018.

(paraksts)

Recenzente: pasniedzēja Līga Kalniņa

Darbs iesniegts LU PPMF Skolotāju izglītības nodaļā _____ ._____.2018.

Dekāna pilnvarotā persona: studiju metodiķe Inese Ranka, _____

(paraksts)

Darbs aizstāvēts Valsts pārbaudījuma komisijas sēdē

____. _____.2018. protokola nr. _____, vērtējums: _____

Komisijas sekretārs: Juris Leitāns _____

(paraksts)

